

ปัญหาการบุกรุกสถานที่เกิดเหตุการตายโดยผิดธรรมชาติ ทำให้วัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์เสียหาย และแนวทางการฟ้องละเมิด รวมถึงการป้องกันสถานที่เกิดเหตุในทางปฏิบัติสำหรับประชาชน

THE PROBLEM OF ENCROACHING ON THE SCENE OF AN UNNATURAL DEATH CAUSE DAMAGE TO FORENSIC EVIDENCE AND GUIDELINES FOR PROSECUTING INFRINGEMENT INCLUDING THE PREVENTION OF CRIME SCENES IN PRACTICE FOR CITIZENS

พัชร บวรพัฒนกุล*

Patchara Bowornpattanakun*

วันที่รับบทความ 4 ธันวาคม 2565

วันที่แก้ไขบทความ 31 มกราคม 2566

วันที่ตอบรับบทความ 1 กุมภาพันธ์ 2566

* ทนายความ, บริษัท อัลฟ่า แอคเคาท์ติ้ง แอนด์ ออดิท จำกัด, และ บริษัท กฎหมายสติและวิชิต จำกัด

* Attorney at law, Alpha Accounting and Audit Co.,LTD., Sati and Wichit Law Co., LTD.

* e – mail: patchara.16th@gmail.com

บทคัดย่อ

พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ (วัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์) มีความอ่อนไหวถูกปนเปื้อนให้เสียหาย และถูกทำลายได้ง่าย เพียงแค่เดินเหยียบ หรือสัมผัสซ้ำในจุดเดิม ที่มีวัตถุพยานติดอยู่ ก็ทำให้วัตถุพยานนั้น ถูกปนเปื้อนเสียหาย หรือสูญสลายไปได้ โดยมากคดีการตายโดยผิดธรรมชาติที่เกิดขึ้นในเคสสถานของประเทศไทย วัตถุพยาน มักถูกทำให้ปนเปื้อนเสียหาย ถูกทำลายโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่อ จากกลุ่มบุคคลที่นิยมเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุโดยไม่จำเป็น แม้ว่าในปัจจุบันจะมีการออกมาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันสถานที่เกิดเหตุ และวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ และสถานที่เกิดเหตุ ตามมาตรา 150 ทวิ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งมีผลบังคับใช้ มากกว่า 20 ปีแล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหา และอุปสรรคดังกล่าวได้ ผลกระทบเกิดขึ้นเมื่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่พิสูจน์เหตุแห่งการตาย หรือการมีอยู่ของผู้เกี่ยวข้องในสถานที่เกิดเหตุถูกปนเปื้อน เป็นผลโดยตรงให้ญาติผู้เสียชีวิตไม่อาจได้รับการเยียวยาในทางแพ่งจากผู้กระทำความผิด ซึ่งโดยมากมักเกิดขึ้นในคดีฆาตกรรมอำพราง บทความฉบับนี้จึงมุ่งศึกษาการกระทำต่าง ๆ ที่เป็นปัญหา โดยมีนิติวิทยาศาสตร์เข้ามาอธิบายว่าการกระทำ และความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้น เป็นละเมิดตามมาตรา 420 ประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ด้วยเหตุอันใด มีผลกระทบในมิติใดบ้าง เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น

คำสำคัญ: พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ วัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ บุกรุกสถานที่เกิดเหตุเป็นละเมิด ทำให้วัตถุพยานเสียหายเป็นละเมิด

Abstract

Scientific Evidence (Forensic Evidence) sensitive being contaminated, damaged, and easily destroyed by walking, stepping on, or touching repeatedly in the same place, with witness objects attached causing the object to be contaminated and damaged or may be lost. Most of the cases of unnatural death occurred in Thailand's housing. Witness objects are often contaminated and damaged. Destroyed intentionally or negligently from a popular group of people who enter the scene unnecessarily. Although at present, legal measures are being taken to protect the crime scene and the objects of Witnesses under section 150 bis of the Criminal Procedure Code. Which has been in effect for more than 20 years, but is still unable to solve the problems and obstacles mentioned. Consequences when forensic evidence proving the cause of death or the existence of persons involved in the crime scene is contaminated, As a direct result, the relatives of the deceased may not be able to obtain civil remedies from the perpetrators. Which often occurs in camouflaged murder cases. This paper aims to study the various actions in question, with forensic science explaining the actions and the damage they cause. It is a violation of Section 420 of the Civil and Commercial Code, for

what reason and in what dimensions does it affect? to find a solution to the problem that arises.

Keywords: Scientific Evidence, Forensic Evidence, Invading the Crime Scene is a Violation, Causing Damage to the Witness Object as a Violation.

1. บทนำ

ปัจจุบันเมื่อมีการเสียชีวิตของบุคคลใดเกิดขึ้น ไม่ว่าในสถานที่ใด ไม่ว่าจะเป็นการตายโดยธรรมชาติ¹ คือการฆ่าตัวตาย ถูกฆาตกรรม หรือตายโดยไม่ทราบสาเหตุ บุคคลกลุ่มแรกที่จะทราบเหตุ และเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุไม่ใช่เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ แต่กลับเป็นอาสาสมัครกู้ภัยมูลนิธิต่าง ๆ นักข่าวภาคสนาม กลุ่มประชาชนทั่วไปที่เข้าไปมุงดู และญาติผู้เสียชีวิต ส่วนในคดีที่น่าจะได้รับความสนใจจากสังคมก็จะมีนายตำรวจชั้นผู้ใหญ่กับทั้งผู้ติดตามมากมายเข้ามาในสถานที่เกิดเหตุอย่างรวดเร็วเป็นกลุ่มต่อมาเสมอ แม้หลายคดีที่เกิดขึ้นยังทำการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ และชั้นสูตรพลิกศพไม่เสร็จสิ้นก็ตาม โดยบุคคลกลุ่มต่าง ๆ จะสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง ไรมาตรฐานระเบียบกฎหมายที่กำกับดูแล ซึ่งกลุ่มตำรวจชั้นผู้ใหญ่หลาย 10 คนที่ไม่มีความจำเป็นในสถานที่เกิดเหตุ และผู้ติดตามจะอาศัยอำนาจการสืบสวนสอบสวน มาตรา 18, 19, 244 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และคำสั่งตำรวจที่ 419 / 2556 เติมนวนเวียนเข้าออกสถานที่เกิดเหตุอยู่หลายรอบซ้ำไปซ้ำมา ทั้ง ๆ ที่มีพนักงานสอบสวนเจ้าของสำนวน หรือพนักงานสอบสวนชำนาญการ รับผิดชอบอยู่ในสถานที่เกิดเหตุการตายโดยผิดธรรมชาตินั้นอยู่แล้ว แม้ในขณะที่พิสูจน์หลักฐานตำรวจยังปฏิบัติหน้าที่ไม่แล้วเสร็จก็ตาม เหตุการณ์ดังกล่าวนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้วัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ถูกปนเปื้อนเสียหาย โดยผู้เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือบุกรุกสถานที่เกิดเหตุนั้นมาพร้อมกับการทำลายวัตถุพยานจากการ จับต้อง เหยียบย่ำ ภายในสถานที่เกิดเหตุการตายโดยผิดธรรมชาติที่ “ยังคงกระทำอยู่ และจะกระทำเรื่อยไป” โดยไม่ต้องรับผิดชอบต่อผู้ใดในความเสียหายที่เกิดขึ้น เนื่องจากยังไม่มีกฎหมายที่ระบุรายละเอียดของการกระทำที่ถือว่าเป็นความผิด เจื่อนใจ แห่งการกระทำ และบทลงโทษของการฝ่าฝืน ในการคุ้มครองสถานที่เกิดเหตุที่ชัดเจน และระเบียบปฏิบัติของตำรวจก็ได้กำหนดว่า ผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันสถานที่เกิดเหตุนั้นควรปฏิบัติเช่นไรต่อบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ที่อาจเข้ามาเกี่ยวข้องในสถานที่เกิดเหตุ ทั้งระเบียบดังกล่าวก็ไม่มีลักษณะชี้ชัดในการปฏิบัติว่า สถานที่เกิดเหตุที่เป็นเคสสถานซึ่งแตกต่างจากสถานที่เกิดเหตุซึ่งเป็นสาธารณสถานนั้น ควรปฏิบัติแยกย่อยแตกต่างกันเช่นไร กับทั้งไม่มีลักษณะเป็นบทบังคับที่เคร่งครัด หรือบทลงโทษในรายละเอียดหากมีการฝ่าฝืนละเลยไม่ปฏิบัติตาม กล่าวคือ มีแต่เพียงมาตรา 150 ทวิ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา² ที่วางหลักในลักษณะเจื่อนใจกว้าง ๆ ของการกระทำใน

¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 148 บัญญัติว่า “การตายโดยผิดธรรมชาติ” คือ (1) ฆ่าตัวตาย (2) ถูกผู้อื่นทำให้ตาย (3) ถูกสัตว์ทำร้ายตาย (4) ตายโดยอุบัติเหตุ (5) ตายโดยยังมีปรากฏเหตุ.

² มาตรา 150 ทวิ ผู้ใดกระทำการใด ๆ แก่ศพ หรือสภาพแวดล้อมในบริเวณที่พบศพ ก่อนการชันสูตรพลิกศพเสร็จสิ้น ในประการที่ น่าจะทำให้การชันสูตรพลิกศพ หรือผลทางคดีเปลี่ยนแปลงไป เว้นแต่จำเป็นต้องกระทำเพื่อป้องกันอันตรายแก่

บริเวณที่พบศพ “ก่อนการชันสูตรพลิกศพเสร็จสิ้น” ที่น่าจะทำให้ผลทางคดีเปลี่ยนแปลงไป และระเบียบตำรวจ บทที่ 2 ข้อ 10.2.1 หมวดการรักษาสถานที่เกิดเหตุ (1) – (5) ระบุไว้เพียงกว้าง ๆ เช่น ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งไปถึงสถานที่เกิดเหตุก่อนขออนุญาตปิดพื้นที่เกิดเหตุต่อหัวหน้าสถานี (ผู้กำกับการ), ไม่อนุญาตให้ผู้ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ, ให้ผู้ที่ต้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุต้องสวมชุดและอุปกรณ์ป้องกันการปนเปื้อน, และหากบุคคลใดจะเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานสอบสวนเท่านั้น เป็นต้น ซึ่งทางปฏิบัติไร้สภาพบังคับที่ชัดเจน และไร้ประสิทธิภาพในการป้องกันบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ กับทั้งระเบียบการตำรวจดังกล่าวใน ข้อ 10.2.2 (4) ยังระบุเอาไว้ให้ “บุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง” สามารถเข้าไปยังสถานที่เกิดเหตุได้ “หลังการตรวจสถานที่เกิดเหตุ ตามข้อ 10.2.2 (1)-(3) เสร็จสิ้นแล้ว” โดยมิได้ระบุรายละเอียดว่า บุคคลที่เกี่ยวข้องอื่น คือใคร และผู้ที่ไม่เกี่ยวข้อง คือใคร³ ทำให้ทั้งตำรวจชั้นประทวน ตำรวจชั้นผู้ใหญ่ อาสาสมัครกู้ภัย นักข่าว และญาติผู้เสียชีวิต ทุกคนถือว่าตนเองเกี่ยวข้องกับสถานที่เกิดเหตุด้วยกันทั้งสิ้น กับทั้ง การระบุให้ ผู้เกี่ยวข้องอื่น สามารถเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุได้ภายหลังตรวจสถานที่เกิดเหตุเสร็จสิ้น ย่อมเป็นการที่กฎหมายลูก มีข้อความที่ขัดแย้งในสาระสำคัญต่อกฎหมายแม่บทหรือกฎหมายที่มีศักดิ์สูงกว่าในเรื่องเดียวกัน ซึ่งมีความมุ่งหมายในการรักษาสภาพแวดล้อมในบริเวณที่พบศพ ก่อนการชันสูตรพลิกศพจะเสร็จสิ้น ตามมาตรา 150 ทวิ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอีกด้วย เนื่องจาก การตรวจสถานที่เกิดเหตุหลายกรณีมิได้เสร็จสิ้นภายในวันเดียว หรือครั้งเดียว และต้องมีการตรวจซ้ำเพื่อหาวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์เพิ่มเติมที่อาจถูกมองข้าม และหลงเหลืออยู่ภายในสถานที่เกิดเหตุ โดยเฉพาะสถานที่เกิดเหตุอันเป็นเคสสถานที่ที่มีข้อสงสัยว่าเป็นการฆ่าตัวตาย หรือฆาตกรรมอำพราง ส่วนการ “ชันสูตรพลิกศพ” หมายถึง การตรวจพิสูจน์ศพโดยพนักงานสอบสวน แพทย์ และเจ้าพนักงานอื่นตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อค้นหาสาเหตุ และพฤติการณ์ที่ทำให้เกิดการตายตามที่กฎหมายบัญญัติไว้⁴ และ การชันสูตรพลิกศพในคดีที่สงสัยว่าเป็นการฆ่าตัวตาย หรือฆาตกรรมอำพรางจากบุคคลใกล้ชิดนั้น ”จะเสร็จสิ้นต่อเมื่อ” รู้สาเหตุแห่งการตายว่าฆ่าตัวตาย หรือถูกผู้อื่นทำให้ตาย ด้วยวิธีใด เป็นสาระสำคัญที่สุด โดยต้องมีการความเห็นเป็นหนังสือของผู้ชันสูตรพลิกศพ ระบุ แสดงเหตุ และพฤติการณ์ที่ตาย ว่า ผู้ตายคือใคร ตายที่ไหน เมื่อใด ถ้าตายโดยคนทำร้าย ให้กล่าวว่าใคร หรือสงสัยว่าใครเป็นผู้กระทำความผิดเท่าที่จะทราบได้ โดยแสดงเหตุที่ตายเท่าที่จะทำได้⁵

อนาถของประชาชน หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสองปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำโดยทุจริต หรือเพื่ออำพรางคดี ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

³ “ประมวลระเบียบการตำรวจ เกี่ยวกับคดี บทที่ 2 การสืบสวน การตรวจสถานที่เกิดเหตุ และการรักษาสถานที่เกิดเหตุ,” สืบค้นเมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2565, จาก

https://drive.google.com/drive/folders/1bJE2WbCXLBRI37d_3cbZpyxRG4xCrMzM?usp=sharing

⁴ “ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 ประกอบ ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ 10 การชันสูตรพลิกศพ บทที่ 1, ข้อที่ 2.,” สืบค้นเมื่อวันที่ 27 มกราคม 2566, จาก

<https://drive.google.com/drive/folders/1iHQECK500i8hOJMnp0FI9R7tAv-LAvck?usp=sharing>

⁵ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 152 (2) และ 154.

ซึ่งหลายกรณีการตายโดยผิดธรรมชาติภายในเคหสถาน ต้องมีการเคลื่อนย้ายศพไปยังโรงพยาบาล ทำการชันสูตรพลิกศพโดยแพทย์นิติเวช เพื่อหาสาเหตุแห่งการตายที่มีอาการกระทำได้ภายในสถานที่เกิดเหตุ เนื่องจากต้องผ่าพิสูจน์อวัยวะภายในของศพจึงจะทราบสาเหตุแห่งการตายนั้น⁶

ดังนั้น การชันสูตรพลิกศพในกรณีเช่นนี้ก็ยังไม่เสร็จสิ้นไป จนกว่าจะมีความเห็นสาเหตุแห่งการตายของแพทย์ “เป็นหนังสือ” ซึ่งในบางกรณีการผ่าพิสูจน์นั้นก็ได้กระทำเสร็จได้ภายใน 7 วันตามที่กฎหมายกำหนด และสามารถขยายระยะเวลาได้สูงสุดอีก 60 วัน⁷ อีกทั้งในหลายกรณีใช้การผ่าพิสูจน์มากกว่า 1 สถาบันทางการแพทย์ขึ้นไป เพื่อยืนยันสาเหตุแห่งการตายที่มีข้อถกเถียงว่า ฆ่าตัวตาย หรือถูกฆาตกรรมอำพราง และเมื่อบุคคลมากมายรายล้อมเข้าไปตั้งแต่ครั้งแรกแล้วก็ไม่ว่าจะทำการค้นหาวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่อาจหลงเหลือ หรืออาจเคยถูกมองข้ามได้อีกเลย ดังคดีตัวอย่างที่ 1 ในข้อ 4.2 ของบทความนี้อันจะได้พิจารณาต่อไป และหากการชันสูตรพลิกศพยังไม่เสร็จสิ้น ห้ามมิให้มีการฟ้องคดีนั้นต่อศาล การสอบสวน และการชันสูตรพลิกศพจะต้องทำควบคู่กันไป⁸ ดังนี้ การชันสูตรพลิกศพในกรณีเช่นนี้ก็ยังไม่เสร็จสิ้น แต่ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจนถึงปัจจุบัน มีบุคคลมากมายเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุการเสียชีวิตโดยผิดธรรมชาติ ตั้งแต่ก่อนที่ตำรวจ และพนักงานสอบสวนจะมาถึงยังสถานที่เกิดเหตุ เช่น อาสาสมัครกู้ภัย นักข่าว กลุ่มประชาชนทั่วไปที่เข้ามามุงดู หรือแม้แต่ในเวลาที พนักงานสอบสวน หรือเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานตำรวจมาถึงแล้ว และปฏิบัติงานอยู่ ก็จะมีกลุ่มตำรวจชั้นผู้ใหญ่ (บางกลุ่ม) ที่ไม่มีความจำเป็นในสถานที่เกิดเหตุเข้ามาเหยียบย่ำ จับต้อง ในสถานที่เกิดเหตุชั้นในเพิ่มอีกกลุ่มหนึ่ง โดยไม่ใส่ชุดป้องกันการปนเปื้อนอีกด้วย หลายกรณีเมื่อศพถูกย้ายออกไปยังโรงพยาบาลเพื่อชันสูตรพลิกศพหาสาเหตุแห่งการตายที่ยังไม่แน่ชัด บุคคลกลุ่มต่าง ๆ มากมายก็รุมล้อมเข้าไปถ่ายภาพ ทำข่าวให้สัมภาษณ์ เหยียบย่ำ จับต้องสิ่งต่าง ๆ ภายในสถานที่เกิดเหตุชั้นในที่ ดังเช่นคดีตัวอย่างคดีที่ 3 ในข้อ 4.2 ของบทความฉบับนี้

อนึ่ง ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี เรื่องการรักษาสถานที่เกิดเหตุ ตามเชิงอรรถที่ 3 ย่อมเป็นมิติที่แสดงให้เห็นชัดว่า ฝ่ายตำรวจทราบเป็นอย่างดีอยู่แล้วว่า การเข้าไปของผู้ไม่เกี่ยวข้องจะเป็นการทำลายพยานหลักฐาน และเป็นการเพิ่มร่องรอยที่มีได้เกิดจากการกระทำผิด แต่สถานที่เกิดเหตุการตายโดยผิดธรรมชาติก็ยังคงถูกบุกรุกจากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ไม่เกี่ยวข้องมากมาย ดังจะได้กล่าวต่อไปในรายละเอียดของ ข้อ 4.2.3

ทั้งนี้พฤติการณ์การรุมล้อมกันเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ตั้งแต่ในอดีตจนปัจจุบันเป็นทั้งการบุกรุกเคหสถาน และการก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ อีกทั้งยังสร้างความเสียหายต่อวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ ย่อมเป็นการกระทำละเมิดต่อ ผู้ครอบครองเคหสถาน เจ้าของทรัพย์สินประฐานที่วัตถุพยานติดอยู่ ผู้เสียหายที่เป็นญาติผู้เสียชีวิต และผู้บริสุทธิ์ที่ถูกตั้งข้อกล่าวหา ตามมาตรา 420 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ไม่เคยมีการศึกษา และไม่เคยมีการฟ้องร้องดำเนินคดี หรือเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเอากับผู้กระทำความผิดในกรณีเช่นนี้มาก่อน จึงเป็นที่มาของการศึกษาตามบทความนี้

⁶ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 151, 152 และ 154.

⁷ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 วรรค 1

⁸ ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ 10 การชันสูตรพลิกศพ บทที่ 1, ข้อที่ 1.

2. วัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ กับกระบวนการยุติธรรมของไทย

ปัจจุบัน การปรับใช้นิติวิทยาศาสตร์ในประเทศไทยยังเน้นไปในทางคดีอาญาเป็นหลักสำคัญ ส่วนการปรับใช้นิติวิทยาศาสตร์กับทางกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่เอกชนสามารถดำเนินการร้องขอตรวจพิสูจน์ได้ด้วยตนเอง ยังคงมีปรากฏอยู่เพียง 3 เรื่องเท่านั้น คือ (1) การนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการพิสูจน์การเป็นบิดามารดา และบุตร เพื่อกำหนดสิทธิหน้าที่ของบุคคลตามกฎหมาย หรือการรับมรดก (2) การนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ตรวจสอบลายมือชื่อของบุคคลที่ลงไว้ในเอกสาร และ (3) ในคดีพิสูจน์การฉ้อฉลของรื้อผู้กระทำละเมิด เป็นเหตุให้นิติวิทยาศาสตร์อยู่ในขอบเขตที่สามารถปรับใช้ได้เพียงแค่นี้ ในลักษณะของการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับเนื้อตัวร่างกาย หรือการกระทำให้เสียหายซึ่งทรัพย์สินที่สามารถมองเห็นได้ตามปกติเท่านั้น ส่วนทรัพย์สินอื่นที่ไม่อาจมองเห็นได้ด้วยตา เช่น วัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ ที่มีสารทางชีววิทยา หรือทางชีวเคมี ประกอบอยู่เป็นสำคัญซึ่งแม้มีอยู่จริง และเสียหายได้ มีลักษณะเช่นเดียวกับไฟฟ้า หรือคลื่นสัญญาณต่าง ๆ นั้น เมื่อถูกทำให้เสียหาย ก็ยังไม่มีเรื่อนำมาฟ้องเป็นคดีละเมิดโดยใช้นิติวิทยาศาสตร์มาอธิบายในหลักการเดียวกันนั้นเลย

2.1 หลักการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องซึ่งจะนำมาปรับใช้

2.1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

รัฐธรรมนูญได้วางหลักเรื่องสิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทยไว้ว่า นอกจากเรื่องรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะแล้ว การใดที่มีได้ห้ามไว้โดยรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่น บุคคลก็ย่อมมีสิทธิเสรีภาพที่จะกระทำได้ ตราบเท่าที่การกระทำนั้นไม่กระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิ หรือเสรีภาพของบุคคลอื่น⁹ สิทธิเสรีภาพที่มีโดยเฉพาะ และได้รับความคุ้มครอง เช่น สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว การกระทำอันเป็นการละเมิด หรือกระทบต่อสิทธิเหล่านี้จะกระทำมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจตามกฎหมายที่ตราขึ้นโดยเฉพาะ¹⁰ เช่น การสืบสวนสอบสวน และการค้นเคหสถานในคดีอาญา ที่เป็นไปตามเงื่อนไขแห่งกฎหมาย ดังนั้น การเข้าไปในเคหสถานของบุคคลอื่นโดยไม่มีอำนาจหน้าที่ ซึ่งกฎหมายระบุไว้โดยเฉพาะ การเข้าไปโดยแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย เช่น นักข่าว หรืออาสาสมัครกู้ภัย เข้าไปถ่ายรูปรูปที่มีสภาพเปลือย หรือถูกฆาตกรรม หรือบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุการณ์ตายผิดธรรมชาติ กับทั้งการเข้าไปโดยไม่ได้รับความยินยอมอย่างแท้จริงจากผู้มีส่วนได้เสียในคดี ย่อมมีอาชญากรรมได้¹¹

2.1.2 หลักกฎหมายปิดปาก เพื่อยกเว้นความรับผิด

กฎหมายปิดปาก ที่ไม่ยอมให้อ้างเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามที่กฎหมายสันนิษฐานไว้ ในความหมายที่จะนำมาปรับใช้กับบทความฉบับนี้ หมายถึง ปิดปากเพื่อไม่ให้บุคคลที่ยินยอมอนุญาตให้กระทำการใด ๆ มีสิทธิที่จะฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากความเสียหายที่เกิดขึ้น แม้เป็นการกระทำครอบงำประกอบของความผิดตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว ส่วนความยินยอมที่ให้กระทำการใด ๆ และมีความเสียหายเกิดขึ้นภายหลัง ย่อมเป็น

⁹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, มาตรา 25.

¹⁰ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, มาตรา 32.

¹¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, มาตรา 33.

ละเมิดอยู่นั่นเอง เนื่องจากมีความเสียหายเกิดขึ้นแล้ว เพียงแต่ความยินยอมนั้น จะทำให้เรียกค่าสินไหมทดแทนจากความเสียหายไม่ได้เท่านั้น แต่ในบางกรณี ความยินยอมนั้น ผู้เสียหายต้องรู้ข้อเท็จจริงอยู่แล้วด้วยว่าจะมีความเสียหายแก่ตนอย่างแน่นอน แม้ว่าผลเสียหายจะเกิดขึ้นจริง¹² ตนก็จะยอมรับผลเช่นนั้น แต่ทั้งนี้ความยินยอมดังกล่าว ต้องไม่ขัดต่อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

การเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุอันเป็นเคสสถาน ไม่ว่าจะกรณีบาดเจ็บสาหัส หรือเสียชีวิตโดยผิดธรรมชาติ ในทางปฏิบัติที่เกิดขึ้น นอกจากอาสาสมัครกู้ภัย หรือนักข่าว ที่เป็นบุคคลแรกเพียงคนเดียวที่ได้ไปถึงสถานที่เกิดเหตุ ก่อน ที่อาจมีการขออนุญาตเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุแล้ว นอกจากนั้น บุคคลอื่น ๆ ที่เข้าไปในภายหลัง ไม่เคยมีผู้ใดขออนุญาตเป็นการส่วนตัว กับผู้เสียหายเพื่อเข้าไปในเคสสถานอันเป็นสถานที่เกิดเหตุเลย ทั้งนี้ในส่วนของผู้เสียหายที่ จะเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุโดยอาศัยอำนาจสืบสวนสอบสวนคดีอาญานั้น ในปัจจุบันกฎหมายของไทยยังไม่กำหนดเงื่อนไขใด ๆ ให้เจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติในการเข้าไปยังสถานที่เกิดเหตุอันเป็นเคสสถานในลักษณะเดียวกับ “หมายค้น” และยังไม่มีการให้ความรู้ในการป้องกันสิทธิต่าง ๆ ในสถานที่เกิดเหตุแก่ประชาชนในลักษณะเดียวกับการค้น และการจับกุม ซึ่งในทางปฏิบัติที่ปรากฏอยู่นั้น มีเพียงเฉพาะพนักงานสอบสวนเจ้าของสำนวน พนักงานสอบสวนชำนาญการพิเศษ แพทย์ และผู้ที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น ที่อาจจะยังไม่จำเป็นต้องขออนุญาตในการเข้าไปตรวจสอบ สืบสวนการตาย ภายในสถานที่เกิดเหตุอันเป็นเคสสถาน ต่ออยู่ครอบครองเคสสถาน (หากกรณีปกติ มิใช่กรณีมีเหตุฉุกเฉินใด) เนื่องจากหากเคร่งครัดจนเกินไปในขณะที่ยังไม่มีกฎหมายรองรับในช่วงเวลานี้ พยานหลักฐานที่ได้มาจากสถานที่เกิดเหตุย่อมถือว่าได้มาโดยมิชอบเนื่องจากเข้าไปสืบสวนสอบสวนโดยไม่มีหมายค้น และไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ครอบครองให้เข้าไปในเคสสถาน (ในต่างประเทศมีหมายตรวจ จัดตั้งสถานที่เกิดเหตุดังจะกล่าวต่อไปในบทที่ 3) ซึ่งการบังคับใช้กฎหมายที่เคร่งครัดในลักษณะนี้ย่อมไม่เกิดประโยชน์แก่ผู้ใด เป็นต้น แต่ในขณะเดียวกัน การที่เจ้าพนักงานทุกคนที่กฎหมายให้อำนาจสืบสวนสอบสวน เมื่อได้เข้าไปในเคสสถานโดยไม่มีการขออนุญาตดังกล่าว ก็ทำให้เกิดช่องโหว่ที่ใหญ่ และสำคัญในยุควิทยาศาสตร์ ซึ่งนั่นก็หมายความว่า เมื่อไม่มีการเริ่มขออนุญาต ก็ไม่มีการคำนึงถึงสิทธิพื้นฐาน เมื่อสิทธิพื้นฐานถูกมองข้าม จึงไม่มีความจำเป็นต้องแจ้งสิทธิ เมื่อไม่ต้องแจ้งสิทธิแก่ผู้ใด ก็ไม่มีขั้นตอนที่จำเป็นต้องแจ้งถึงอำนาจหน้าที่ และเมื่อไม่มีขั้นตอนให้ต้องแจ้งถึงอำนาจหน้าที่ ก็ไม่มีการคัดกรองผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือไม่เกี่ยวข้อง กับสถานที่เกิดเหตุ วนมาบรรจบที่ไม่มีใครกล้าห้าม หรือขับไล่บุคคลใดเพื่อให้ออกไปจากสถานที่เกิดเหตุ ไปจนถึงเกิดความเสียหายขึ้นกับวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ และไม่มีใครกล้ากล่าวถึง เพราะถ้าหากผู้เสียหายรู้ ว่าบุคคลต่าง ๆ นั้นเองที่ทำให้เกิดการปนเปื้อนเสียหายต่อวัตถุพยาน ความรับผิดชอบก็จะวนกลับมาที่พนักงานสอบสวนทันที ดังจะเห็นได้ตลอดมาว่า ไม่เคยมีใครกล้าบอกผู้เสียหาย หรือให้ความรู้เรื่องการป้องกันสถานที่เกิดเหตุไม่ให้ถูกปนเปื้อนต่อผู้เสียหายเลย

ดังกล่าว หากจะให้เกิดความถูกต้อง ขั้นตอนแรกที่เริ่มจากการขออนุญาตเข้าพื้นที่ จึงมีความสำคัญอย่างมาก และก็ยังมีความจำเป็นที่เจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องจะต้องแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ ความจำเป็น

¹² สุขุม ศุภนิธย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะละเมิด, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพมหานคร: นิติบรรณการ, 2548), น. 38-39.

ของตนและคณะทำงานของตน อันจะนำมาซึ่งขั้นตอนที่ ต้องมีการวางแผนในการใช้เส้นทางเดิน จำนวนคน การกัก หรือกั้นบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้อง รวมถึงการแจ้งสิทธิหน้าที่แก่ญาติให้ได้ทราบ เพื่อญาติหรือเจ้าของ เคสสถานจะรู้ว่าใครคือผู้มีหน้าที่รับผิดชอบที่แท้จริง ที่ควรเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ และนอกจากบุคคลที่ กล่าวมาแล้ว บุคคลอื่น ๆ ไม่มีอำนาจเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นคณะตำรวจชั้นผู้ใหญ่ หรือ แม้แต่กลุ่มญาติเองก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติ กลุ่มคณะตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ที่ไม่จำเป็นต้องการันตีความจริงในการ ชันสูตรพลิกศพ และไม่จำเป็นต้องเข้าไปด้วยตนเองในขณะที่การชันสูตรพลิกศพยังไม่เสร็จสิ้นนั้น ก็ยังมีธรรมเนียมปฏิบัติที่เป็นการบุกรุกสถานที่เกิดเหตุอันเป็นเคสสถานเป็นผลให้วัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ถูก ปนเปื้อนและถูกทำลายตลอดมา โดยอาศัยเพียงอำนาจสืบสวนสอบสวน โดยไม่มี หมายค้น และมีได้รับความ ยินยอมที่แท้จริงเป็นกิจจะลักษณะจากเจ้าของสถานที่¹³ ส่วนบุคคลอื่นที่มีใช้เจ้าหน้าที่ ที่มีหน้าที่ในกรณี ดังกล่าว ย่อมไม่มีสิทธิเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุการตายโดยผิดธรรมชาติ แม้เจ้าของสถานที่จะยินยอม ก็ไม่ทำ ให้เกิดสิทธิที่จะอ้างหลักการใด เพื่อเข้าไป และทำให้วัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์เสียหายได้ เนื่องจากสถานที่ เกิดเหตุดังกล่าวมีทั้งคดีที่รัฐและเอกชนเป็นผู้เสียหาย และสถานที่เกิดเหตุ อยู่ภายใต้การควบคุมของพนักงาน สอบสวนเจ้าของสำนวน และต้องได้รับอนุญาตเป็นการเฉพาะตัวก่อน¹⁴ อย่างไรก็ตาม กรณีจำเป็นในสถานที่เกิด เหตุที่มีผู้บาดเจ็บรวมอยู่ในสถานที่เกิดเหตุด้วย ย่อมถือเป็นกรณีฉุกเฉินที่บุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าไปใน สถานที่เกิดเหตุอันเป็นเคสสถานได้โดยไม่ต้องขออนุญาต และถือว่า การช่วยเหลือชีวิตคนเป็นสิ่งสำคัญ และ จำเป็นกว่าสิ่งอื่นใด เนื่องจากผู้รอดชีวิตสามารถอธิบายสถานการณ์ต่าง ๆ หรือชี้ตัวคนร้ายที่แท้จริงได้ ทั้งนี้ ไม่เคยมีบุคคลใด ๆ แจ้ง หรือเตือน หรือให้ความรู้ ต่อเจ้าของสถานที่ หรือต่อผู้ครอบครองเคสสถาน หรือต่อ ญาติผู้เสียชีวิต ให้ทราบเลยว่า การเข้าไปในที่เกิดเหตุของตน หรือการปล่อยให้กลุ่มของบุคคลอื่นใดเข้าไปใน สถานที่เกิดเหตุย่อมจะสร้างความเสี่ยงในความเสียหายต่อสภาพแวดล้อมภายในสถานที่เกิดเหตุ และวัตถุพยาน

¹³ ในสถานที่เกิดเหตุการเสียชีวิตโดยผิดธรรมชาตินั้น ปัจจุบัน คือ พนักงานสอบสวนเจ้าของสำนวน พนักงานสอบสวนที่มี ความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งมักเป็นตำรวจชั้นผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์ (ที่จำเป็นต่อคดีนั้นย่อมจำกัดเพียงเฉพาะบางคน เท่านั้น หากใช้บุคคลทั้งกลุ่มที่มักจะมาเป็นกลุ่มคณะผู้ติดตามที่เกิด 10 คน) เนื่องจากเป็นที่ยอมรับในระดับสากลว่า ตำรวจชั้น ผู้ใหญ่ที่เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุการเสียชีวิตในลักษณะเป็นกลุ่ม และโดยเฉพาะในประเทศไทยที่มักเข้าไปเป็นกลุ่มใหญ่นั้น เป็นเรื่องไม่จำเป็นต่อคดีทั้งสิ้น ซึ่งการเข้าไปเช่นนั้นเป็นการทำลายวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์อย่างสำคัญมากที่สุดเสียเอง กับทั้งไม่เกิดประโยชน์แก่คดีดังจะได้กล่าวต่อไปในหัวข้อ 4.2 ทั้งนี้อำนาจสืบสวนสอบสวนที่ต้องเข้าไปในเคสสถาน แม้เป็น เจ้าหน้าที่ซึ่งกฎหมายให้อำนาจสืบสวนสอบสวนไว้ ก็มีอาจเข้าไปสืบสวนสอบสวนในเคสสถานโดยไร้การอนุญาตยินยอมจาก ผู้เกี่ยวข้องในเคสสถานได้ ตามหลักการเช่นเดียวกับเรื่อง “หมายค้น” ที่กฎหมายไม่ได้ให้อำนาจสืบสวนสอบสวนแก่เจ้า พนักงานอย่างไร้ขีดจำกัด โดยเฉพาะในเคสสถานของประชาชน ยกเว้น 5 กรณีที่จะสามารถเข้าไปสืบสวนสอบสวน ภายใน เคสสถานได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น 5 กรณี ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 92 นอกจาก กรณีเช่นนั้นแล้ว การเข้าไปสืบสวน สอบสวน ตรวจค้น จับกุม ในเคสสถานของประชาชนไม่ว่ากรณีใด ต้องได้รับอนุญาตจาก ศาลในเรื่องหมายค้นทุกกรณี เว้นแต่กรณีที่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของ หรือผู้ครอบครองเคสสถานนั้นเอง

¹⁴ “ประมวลระเบียบการตำรวจ เกี่ยวกับคดี บทที่ 2 ข้อ 10.2.1 (3) - (4) และ ข้อ 10.2.2 (4),” สืบค้นเมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2566, จาก https://drive.google.com/drive/folders/1bJE2WbCXLBRI37d_3cbZpyxRG4xCrMzM?usp=sharing.

ทางนิติวิทยาศาสตร์ ที่อาจส่งผลเสียหายต่อรูปทางคดีอย่างสำคัญ จากการเข้าไปของกลุ่มตน หรือบุคคลต่าง ๆ นั้นเลย

การแจ้งความเสี่ยงดังกล่าว เช่น สภาพแวดล้อมในที่เกิดเหตุ ในส่วนของรอยเท้า ลายพื้นรองเท้า บนพื้น จะต้องถูกปนเปื้อน ถูกเพิ่มเติม และหากมีรอยเท้า หรือรองเท้าของคนร้าย รอยนั้นจะต้องถูกเหยียบย้ำ และถูกทำลายไปทั้งหมด หรือแต่บางส่วนแล้วแต่กรณี เช่นนี้เป็นต้น กับทั้งความยินยอมนั้นเป็นเรื่องเฉพาะตัว หากใช้ยินยอมแก่บุคคลหนึ่งแล้วจะถือว่ายินยอมไปถึงทุกคน ทุกกลุ่ม ก็หาไม่ ดังนั้น การพากันเข้าไปเป็นกลุ่มในเคสสถานของบุคคลอื่นโดยไม่มีเหตุอันสมควร และไม่ได้รับความยินยอมโดยเฉพาะ ย่อมเป็นการบุกรุกเคสสถาน หรือการก่อให้เกิดเดือดร้อนรำคาญ ที่ผิดทั้งกฎหมายอาญา และสามารถเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากกรณีดังกล่าวนี้ได้อยู่แล้วกรณีหนึ่ง กล่าวคือ ความยินยอมภายใต้สถานการณ์เช่นนี้ ไม่อาจเกิดขึ้นได้เนื่องจาก การยินยอมหากจะมีขึ้นในการที่จะถือว่า “ยินยอมโดยปริยาย” ให้เข้าพื้นที่เกิดเหตุที่เต็มไปด้วยวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ และต้องอาศัยความรู้ความสามารถประกอบการเข้าไปในสถานที่นั้น ๆ ย่อมล้นแต่เกิดขึ้นด้วยความไม่รู้ข้อเท็จจริงด้านความเสียหายอันเป็นหลักสำคัญ เป็นเหตุให้บุคคลต่าง ๆ ซึ่งไม่มีอำนาจหรือหน้าที่เฉพาะไม่สามารถนำมาอ้างว่าตนได้รับความยินยอมให้เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุนั้นได้ กับทั้ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 ทวิ ก็เป็นกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยอยู่ในตัวอีกกรณีหนึ่งด้วย เนื่องจากการยินยอมให้เข้าที่เกิดเหตุ แม้จะรู้ว่าทำให้พยานหลักฐานต่าง ๆ ต้องเสียหายไปนั้น นอกจากจะทำให้คดีแฟงของผู้เสียหาย หรือของตนเองที่เป็นญาติ หรือทนายผู้เสียชีวิตในสถานที่เกิดเหตุการตายโดยผิดธรรมชาตินั้น ต้องเสียหายจากการที่วัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ต้องถูกปนเปื้อนแล้ว ยังทำให้คดีอาญาที่รัฐ และสังคมส่วนรวม ได้รับความเสียหายอีกด้วย ความยินยอมในลักษณะเช่นนี้จึงไม่อาจเกิดขึ้นจากความยินยอมที่แท้จริงของสุจริตชน และไม่อาจกระทำได้

แม้บุคคลได้รับความยินยอมให้เข้าเคสสถานซึ่งมีการตายโดยผิดธรรมชาติ ได้รับความยินยอมอันบริสุทธิ์แล้วก็ตาม หากผู้ได้รับความยินยอมให้เข้าสถานที่เกิดเหตุ นั้น กระทำละเมิดเกี่ยวกับวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ขึ้น ก็ยังต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนในละเมิดที่ได้กระทำให้เกิดความเสียหายไปนั้นแล้วแต่กรณี เพราะการยินยอมให้เข้าไปในเคสสถาน ไม่ได้หมายความว่า จะยินยอมให้กระทำต่อทรัพย์สิน หรือวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ให้เกิดความเสียหายไปด้วย

ดังนั้น การเข้าไปที่ไม่ได้รับความยินยอม การเข้าไปเพื่อแสวงหาประโยชน์อื่นใดที่มีขอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเอง เช่น ต้องการออกข่าว ต้องการให้ตนเองอยู่ในภาพข่าวของนายตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ต้องการนำภาพข่าวไปใช้ในงานด้านสื่อ หรือต้องการถ่ายคลิปวิดีโอของกลุ่มประชาชนทั่วไปที่เข้าไปมุงดู แม้กระทั่งต้องการ เป็นคนกลางที่ช่วยการนำศพผู้เสียชีวิตไปจุด หรือสถานที่ต่าง ๆ โดยตน หรือกลุ่มของตนได้รับคำตอบแทนของอาสาสมัครกู้ภัย ย่อมเป็นการเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุโดย “ไม่สุจริต” ทั้งสิ้น และการกระทำดังกล่าว ย่อมก่อให้เกิดความเสียหายต่อวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ภายในสถานที่เกิดเหตุการตายโดยผิดธรรมชาติ ตามหลักการสากลที่เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานตำรวจ นักนิติวิทยาศาสตร์ รวมไปถึงนักวิชาการ และนายตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ย่อมทราบดีถึงหลักการรักษาสถานที่เกิดเหตุนี้ และทราบดีอยู่แล้วว่า การเข้าไปของบุคคลที่ไม่จำเป็นในสถานที่เกิดเหตุ ย่อมส่งผลต่อรูปคดีที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

2.1.3 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และการกระทำอันเป็นละเมิด

การเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุการณ์ตายโดยผิดธรรมชาติ ของบุคคลที่ไม่มีอำนาจ หรือหน้าที่โดยเฉพาะ เช่น สื่อมวลชนภาคสนาม ช่างภาพภาคสนาม อาสาสมัครกู้ภัยมูลนิธิต่าง ๆ ที่รายล้อมกันเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุเกินจำนวน กลุ่มประชาชนทั่วไปที่เข้าไปมุงดู และญาติผู้เสียชีวิต หรือกรณีเป็นการเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุโดยไม่มีอำนาจเป็น เช่น กลุ่มตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ตำรวจที่ไม่เกี่ยวข้อง ย่อมเป็นละเมิดตามมาตรา 420 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

การเข้าไปของบุคคลดังกล่าว หากพบว่ามี ศพผู้เสียชีวิต หากเป็นเวลากลางคืน สิ่งแรกที่บุคคลที่ไม่รู้ขั้นตอนในการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่เกิดเหตุการณ์ตายโดยผิดธรรมชาติ จะกระทำอย่างแรก คือ การเปิดไฟ และหากพบศพ และศพส่งกลิ่นเหม็นมาก ก็จะมีการเปิดประตูหน้าต่างให้ระบายอากาศด้วยมือเปล่าอย่างเต็มฝ่ามือ หลายกรณีจะมีการเปิดพัดลมไล่อากาศ โดยขั้นตอนนี้ก็ยังไม่มีใครใส่ถุงมือ ผ้าคลุมผม หรือถุงคลุมรองเท้า การเข้าไปในขั้นตอนนี้ไม่มีการกะเกณฑ์ ไม่มีระเบียบ หรือมีกฎใด ๆ แต่จะเป็นลักษณะกรูกันเข้าไปของอาสาสมัครกู้ภัยมูลนิธิ ผู้ครอบครองสถานที่ให้เข้าพักอาศัย เจ้าหน้าที่นิติบุคคล, เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย, กลุ่มประชาชนทั่วไปที่เข้าไปมุงดู และบุคคลที่แจ้งเหตุว่ามีกลิ่นเหม็นเน่า ทำให้ลายนิ้วมือ DNA ที่อยู่ที่ถูกบิดประทุ ที่จับหน้าต่าง สวิตช์ไฟ สวิตช์พัดลม หรือรีโมตเครื่องปรับอากาศ ย่อมที่จะถูกทำลายเป็นอันดับแรก โดยเฉพาะรอยเท้า และลายพื้นรองเท้าของคนร้ายที่อยู่ในบริเวณศพ ประตูทางเข้า จะถูกทำลายจากกลุ่มบุคคลมากมายเป็นอันดับต่อมา สิ่งที่ถูกปนเปื้อน และสิ่งที่จะเกิดขึ้นลำดับถัดมา คือ เส้นผม และขน ของบุคคลที่เข้าไปเหล่านั้น จะร่วงหล่นลงไปบนสถานที่เกิดเหตุ และเมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ นักข่าว และอาสาสมัครกู้ภัยมูลนิธิ ที่ทราบข่าวก็จะเข้าไปภายในสถานที่เกิดเหตุเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในช่วงระยะเวลาอันสั้น ก่อนที่ร้อยเวร หรือพนักงานสอบสวนจะมาถึง และสั่งการให้ปิดกั้นที่เกิดเหตุ ด้วยสถานการณ์เช่นนี้สถานที่เกิดเหตุการณ์ตายโดยผิดธรรมชาติโดยทั่วไปนั้นก็บอบช้ำ พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ก็ถูกทำลายไปมากมายแล้ว และเป็นที่น่าประจักษ์ชัดว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกชั้นยศไม่กล้าที่จะเข้าไป กีดกัน และออกคำสั่งอย่างจริงจังกับอาสาสมัครกู้ภัย ทุกมูลนิธิ และต่อนักข่าวทุกสำนัก โดยเฉพาะกลุ่มตำรวจชั้นผู้ใหญ่ที่ไม่เกี่ยวข้อง ที่โดยสากลยอมรับว่า เป็นกลุ่มบุคคลหนึ่งที่มีมักจะเข้ามาเหยียบย่ำ แต่ต้อง สถานที่เกิดเหตุได้รับความเสียหายมากที่สุดบุคคลหนึ่ง¹⁵

เส้นผมมันสำคัญอย่างไร ความสำคัญของ เส้นผม นั้นสามารถบอกได้ว่า เจ้าของสบูบหรือจัดหรือไม่โดนวางยา เช่น สารหนู (Arsenic) หรือไม่ โดนวางยามาแล้วนานเท่าไร ใช้สารเสพติดหรือไม่ และชนิดใด สิ่งเหล่านี้สามารถระบุได้จากเส้นผม ยกตัวอย่างเช่น มีสารหนูอยู่ในเส้นผม 6 เซนติเมตร แสดงว่าถูกวางยาโดยสารหนูมาแล้วกว่า 6 เดือน เนื่องจากผมมนุษย์โดยปกติจะยาว 1 ซม./เดือน และสามารถตรวจสอบสารต่าง ๆ ว่าเสียชีวิตจากสาเหตุสารพิษ หรือ ใช้ยาเสพติด ฯลฯ ได้¹⁶

¹⁵ Hayden B. Baldwin, B.S. "Cheryl Puskarich May, Crime Scene Contamination Issue," Retrieved 1, March 2021, from <https://www.crime-scene-investigator.net/crime-scene-contamination-issues.html>.

¹⁶ พรทิพย์ โรจนสุนันท์, คุณหญิง, ไขคดีดังเบื้องหลังศพ, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท ส.เอเชียเพลส (1989) จำกัด, 2545), น. 48-49.

รอยนิ้วมือ สำคัญอย่างไร รอยนิ้วมือของมนุษย์ ไม่เปลี่ยนแปลงตั้งแต่เกิดจนตาย และไม่ซ้ำกัน¹⁷ หากไม่ใช่ฝาแฝดที่เกิดไขใบเดียวกัน¹⁸ จะมีเปอร์เซ็นต์การซ้ำกันได้แค่ 1 ในพันล้านคน¹⁹ (ณ มีนาคม 2020 คาดการณ์ว่าประชากรที่ยังอาศัยอยู่ในโลกมีประมาณ 7.8 พันล้านคน²⁰)

รอยเท้า ลายพื้นรองเท้า สำคัญอย่างไร กล่าวคือ รอยเท้า นั้นเปรียบเสมือนรอยนิ้วมือ ที่ระบุตัวตนได้ว่าเป็นของใคร รอยบนฝ่าเท้าโดยมากมี DNA และวัตถุพยานทางชีววิทยาอื่น ๆ ที่ติดบนพื้นมากและติดง่ายกว่า รอยนิ้วมือที่จับสิ่งของ เนื่องจากเท้ารับน้ำหนักของลำตัวทั้งหมด ซึ่งอย่างน้อยคนที่ผมร่างกายบอบบาง ก็มีน้ำหนักน้อยที่สุดคือ 35 กิโลกรัมในผู้ใหญ่ น้ำหนักดังกล่าว เวลาอย่างก้าว ทำให้เกิดการบดอัด เสียดสี ซึ่งทำให้น้ำมัน เหนือ ไคล ผิวหนังกำพวดที่พร้อมหลุดร่อนต่าง ๆ จะติดอยู่ที่บริเวณพื้น

กอปกรกับในส่วนของร่องเท้า นั้นมักบอกถึงสถานะบางประการของผู้ใส่ ในบางครั้งบอกสถานะทางสังคม บอกขนาดของเท้า และเพศของผู้ใส่ จึงสามารถจำกัดเข้าไปผู้ที่เป็คนที่เกี่ยวข้องกับที่เกิดเหตุ ทั้งนี้คนทั่วไป หากจะทำลายพยานหลักฐานก็มักจะทิ้งทำลาย มีด ปืน ถุงมือ เสื้อผ้า รถ ยาเสพติด ฯลฯ ที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด แต่มักจะไม่ทิ้ง ร่องเท้าที่ใส่อยู่ ดังนั้นลายพื้นรองเท้าในที่เกิดเหตุจึงสำคัญอย่างมาก และถูกทำลายทำให้เสียหาย โดยละเมิดได้ง่ายมากที่สุด เปรียบเสมือน ปืน มีด กระเป๋ กระสุนปืน โทรศัพท์ แท็บเล็ต โน้ตบุ๊ก หมวกของคนร้าย หรือ อสูริ ฯลฯ ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการตาย ที่ทำตก หรือทิ้งไว้ในที่เกิดเหตุ แม้สิ่งนั้นจะไม่ได้นำมาใช้กระทำความผิด แต่เป็นของที่ทำให้สืบถึงตัวรู้ข้อมูลของคนผิด หรือบริสุทธิ์

ความเสียหายจะเกิดขึ้นแก่วัตถุพยานเหล่านี้ทันที เรียกว่าปนเปื้อน เสียหาย หรือสูญสลาย เมื่อถูกสัมผัสซ้ำ หรือ เหยียบซ้ำ ตามกฎของ ดร.เอ็ดมันด์โลคาร์ด ที่ว่า ทุกการสัมผัสทิ้งร่องรอยไว้เสมอ และเมื่อวัตถุสองสิ่งมากระทบกันย่อมแลกเปลี่ยนสารระหว่างกันเสมอ (Locard's exchange principle) หรือเมื่อถูกเปิดไฟ ถูกเปิดหน้าต่างจนแสงแดดเข้ามาทำลาย ในจุดที่วัตถุพยานนั้นยังคงตัวอยู่ สิ่งนี้คือเงื่อนไขที่วัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุจะถูกทำให้เสียหาย จากการกระทำที่จงใจ หรือประมาทเลินเล่อ

ดังกล่าวมาแล้วว่า การเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ ของบุคคลดังกล่าว ทั้ง 5 กลุ่ม เป็นทั้งบุกรุกเคสสถาน การก่อความเดือดร้อนรำคาญ ย่อมเป็นความผิดทางอาญา และละเมิดในทางแพ่งในตัวเองอยู่แล้วกรณีหนึ่ง และเมื่อเกิดความเสียหายต่อวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ขึ้น ย่อมเป็นละเมิดอีกกรณีหนึ่งที่แยกส่วนของความเสียหายที่เกิดขึ้น โดยเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า ค่าเสียหาย หรือค่าสินไหมทดแทนในการบุกรุกเคสสถาน หรือทำให้วัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ (ที่ส่วนใหญ่เป็นสารทางชีวภาพ) ถูกปนเปื้อนเสียหายตาม

¹⁷ สันติ สุขวัญ, บันทึกไฟล์เสียงคำบรรยายวิชา “พิสูจน์หลักฐานสำหรับผู้สอบสวนคดีขึ้นเป็นร้อยตำรวจตรี เพื่อบรรจุเข้างานสายปราบปราม,” สำนักงานตำรวจภูธรภาค 7, เมื่อเดือน สิงหาคม 2554, จาก

<https://drive.google.com/drive/folders/1YcuRynM8Zc9lflKi4ZL0roM-SgZyMCjo?usp=sharing>.

¹⁸ พรทิพย์ โรจนสุนันท์, *อ้าวแล้ว เชิงอรรถที่ 16*.

¹⁹ วิชัย บุญแสงและคณะ, ลายพิมพ์ดีเอ็นเอ..จากสารพันธุกรรมสู่เทคโนโลยีพิสูจน์บุคคล, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2545), น. 96.

²⁰ Wikipedia, “จำนวนประชากรในโลกปัจจุบัน,” สืบค้นเมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2564, จาก https://en.wikipedia.org/wiki/World_population.

มาตรา 420 นั้น หลายกรณีจัดอยู่ในเรื่องค่าเสียหายประเภทที่ไม่อาจกำหนดมูลค่า หรือตีราคาออกมาเป็นตัวเงินได้ แต่อย่างไรก็ตาม หากมีความเสียหายเกิดขึ้นเพราะการกระทำละเมิดแล้ว การเยียวยาชดใช้ก็จำเป็นต้องมีให้แก่กันโดยวิธีทางที่เหมาะสมที่สุดสำหรับความเสียหาย โดยการชดเชยเป็นตัวเงิน²¹ โดยผู้เสียหายสามารถเรียกร้องค่าเสียหายอันมิใช่เป็นตัวเงินได้ ตามมาตรา 446 และศาลเป็นผู้กำหนดค่าสินไหมทดแทนได้ตามควรแก่พฤติการณ์ และความร้ายแรงแห่งละเมิด ตามมาตรา 438 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

2.1.4 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 ทวิ

การอธิบายว่า การกระทำใดเป็นละเมิด อันเกี่ยวเนื่องกับสถานที่เกิดเหตุ และวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์นั้น ในปัจจุบัน มีมาตรา 150 ทวิ เพียงมาตราเดียวที่ระบุรายละเอียดที่จะสามารถนำมาเทียบเคียงปรับใช้ในการอธิบายได้ชัดเจนที่สุด โดยมาตราดังกล่าว บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำการใด ๆ แก่ศพ หรือสภาพแวดล้อมในบริเวณที่พบศพ ก่อนการชันสูตรพลิกศพเสร็จสิ้น ในประการที่น่าจะ ทำให้การชันสูตรพลิกศพ หรือผลทางคดีเปลี่ยนแปลงไป เว้นแต่จำเป็นต้องกระทำเพื่อป้องกันอันตรายแก่อนามัยของประชาชน หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสองปีหรือปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

วรรคสอง บัญญัติต่อไปว่า “ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำโดยทุจริต หรือเพื่ออำพรางคดี ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษเป็นสองเท่า ของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น”

ดังนี้ บุคคลทุกคนที่ไม่มีอำนาจหน้าที่โดยเฉพาะในสถานที่เกิดเหตุ หรือไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ การตายโดยผิดธรรมชาติ หากได้เข้าไปกระทำการใด ๆ แก่ศพ หรือสภาพแวดล้อมในบริเวณที่พบศพ ในประการที่น่าจะ ทำให้ผลของการชันสูตรพลิกศพ หรือผลทางคดีเปลี่ยนแปลงไป ย่อมเป็นการกระทำความผิดตามมาตรา 150 อย่างชัดเจน

เงื่อนไขแห่งความเสียหาย ที่อาจเกิดขึ้นต่อวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ ดังที่ได้อธิบายไปแล้วในข้อ 2.1.3 นั้น สามารถนำมาประกอบการอธิบาย ความเสียหายที่เกิดขึ้น เทียบเคียงในฐานกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่ง สำหรับการกระทำที่เป็นละเมิดในทางแพ่งได้อีกกรณีหนึ่งด้วย

ส่วนคำว่า “น่าจะ” คำนี้ไม่จำเป็นต้องมีความเสียหายเกิดขึ้นโดยสมบูรณ์ หรือเกิดขึ้นอย่างชัดเจนก็มี ความผิด เนื่องจากในกฎหมายที่มีโทษทางอาญาที่สามารถอธิบายจุดนี้ได้ชัดเจนที่สุด คือ มาตรา 137 ประมวลกฎหมายอาญา ที่บัญญัติว่า “ผู้ใดแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน ซึ่ง อาจจะ ทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย ต้องระวางโทษ...” กฎหมายใช้คำว่า อาจ เท่านั้น จึงเท่ากับว่าเป็นความผิดที่ไม่ต้องการผล ไม่จำเป็นต้องเกิดผลเสียหายขึ้น เพียงแต่อาจเสียหายก็เข้าองค์ประกอบความผิด²² เป็นความผิดสำเร็จเมื่อมีการ

²¹ ไพจิตร บุญญพันธ์, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิด, พิมพ์ครั้งที่ 12 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, 2553), น. 106.

²² วีระชาติ เอี่ยมประไพ, คำบรรยาย กฎหมายอาญาภาคหนึ่ง มาตรา 107 – 208 สำนักอบรมกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา สมัยที่ 60, บรรยายครั้งที่ 8, วันพุธที่ 25 กรกฎาคม 2550, น.149.

แจ้ง และการแจ้งได้รู้ถึงเจ้าพนักงานแล้ว²³ หรือแจ้งความเท็จที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายในการขอประกันตัว แม้ยังไม่มีผู้เสียหาย แต่ก็อาจเกิดความเสียหายขึ้นกับบุคคลอื่นได้ ก็เป็นความผิดสำเร็จแล้ว²⁴ เป็นต้น

2.2 ความหมายเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม และวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ในสถานที่เกิดเหตุ

2.2.1 “วัตถุพยาน” (Physical Evidence)

“วัตถุพยาน” (Physical Evidence) ที่จะนำมาตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ นิติวิทยาศาสตร์ และนิติเวชศาสตร์ เพื่อจะได้นำมาใช้เป็นพยานหลักฐานทางคดี หมายถึง สิ่งใดก็ตามที่พบ และเก็บจากสถานที่เกิดเหตุ หรือจากตัวบุคคล ไม่ว่าสิ่งนั้นจะมีขนาดเท่าใด และเป็นไปได้ทั้งสถานะ ของเหลว ของแข็ง และก๊าซ หมายความว่ารวมถึงวัตถุพยานทางชีววิทยา หรือชีวภาพ ซึ่งมาจากสิ่งมีชีวิต²⁵ เช่น ส่วนประกอบต่าง ๆ ของสารคัดหลั่งของมนุษย์ ที่มีความเชื่อมโยงทางคดี เช่น เส้นผม ขน เล็บ ฟัน เหงื่อ คราบไขมันที่เส้นผม และผิวหนัง น้ำลาย น้ำตา น้ำเลือด อสุจิ สิ่งเหล่านี้มี อะตอม นิวเคลียส ไมโทคอนเดรีย DNA RNA ดำรงอยู่เป็นส่วนประกอบ เป็นต้น

ส่วน “สถานะทางกฎหมาย” ของวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ วัตถุพยานทางชีวภาพ ชีวโมเลกุล เหล่านี้เป็นสาร ที่มีรูปร่าง มีน้ำหนักที่ตายตัว เป็นที่ยอมรับของสากล สามารถแยกส่วนประกอบที่ชัดเจน ชั่ง ตวง วัด ในส่วนของน้ำหนักได้ตามวิธีการทางคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ได้ละเอียดในระดับเลขยกกำลัง มีราคา มีคุณค่า อาจถือเอา และครอบครองใช้ประโยชน์ในลักษณะต่าง ๆ ได้มากมาย โดยเฉพาะในทางคดี ที่มีการพิสูจน์ความบริสุทธิ์ หรือความผิด มีการคงสภาพ และติดอยู่ที่ทรัพย์สินที่เป็นทรัพย์สินประจักษ์ที่มีการสมมติและถูกทำลาย หรือสูญสลายได้ โดยสามารถอธิบายถึงขั้นตอน และวิธีการของการเสียหาย และสูญสลายได้อย่างชัดเจนอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ ดังนั้นจึงมีสถานะเป็นทรัพย์สิน และทรัพย์สิน ที่สามารถเสียหายจากการกระทำอันเป็นละเมิดได้²⁶

2.2.2 ความหมายของคำว่า “สถานที่เกิดเหตุ”

“สถานที่เกิดเหตุ” หมายถึง สถานที่ใด ๆ ที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น สถานที่เกิดเหตุ นั้นอาจเป็นสถานที่แห่งเดียว หรือหลาย ๆ แห่งก็ได้ ซึ่งสถานที่ดังกล่าวจะเป็นที่รวมของร่องรอยพยานหลักฐานต่าง ๆ ไม่ว่าจะมองเห็นด้วยตาเปล่า หรือมองไม่เห็นด้วยตาเปล่า เช่น วัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ ที่เป็นรูปแบบของสารทางชีววิทยา ซึ่งต้องใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ในการพิสูจน์ให้ปรากฏ และจะทำให้ผู้ตรวจ

²³ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3602/2533.

²⁴ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 459/2529.

²⁵ กฤษฎา ธิบธรรมทรัพย์, “การตรวจพิสูจน์ทางชีววิทยา, (บันทึกคำบรรยาย หลักสูตรนิติวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขานิติวิทยาศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,” แก้วครั้งล่าสุด 29 ตุลาคม 2559, สืบค้นเมื่อวันที่ 14 เมษายน 2564, จาก <https://drive.google.com/drive/folders/11ti4pCz2vTA-yZ8vt9uN1I9FwjCBK3?usp=sharing>.

²⁶ พชร บวรพัฒนกุล และ พินิจ ทิพย์มณี, “ปัญหาเรื่องสถานะทางกฎหมายของวัตถุพยานทางชีวภาพ และชีวโมเลกุล ที่ถูกทำให้เสียหายโดยละเมิด ภายในสถานที่เกิดเหตุการเสียชีวิตโดยผิดธรรมชาติ,” วารสารนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์, ปีที่ 11, ฉบับที่ 2, (กรกฎาคม – ธันวาคม 2565), สืบค้นเมื่อวันที่ 27 มกราคม 2566, จาก https://so01.tci-thaijo.org/index.php/LAW_DPU/issue/view/17258.

สอบสวนที่เกิดเหตุ สามารถอ่านสภาพของสถานที่เกิดเหตุได้ ว่าเกิดเหตุอะไรขึ้นในสถานที่นั้นๆ เพื่อที่จะทำให้ทราบถึงว่า คนร้ายกระทำการอย่างไร วิธีการใด เวลาอะไร ประสงค์ต่อสิ่งใด และเพื่อยืนยันถึงตัวผู้กระทำความผิด รวมทั้งการพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหา ²⁷

3. ขั้นตอนปฏิบัติและกฎหมายของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสถานที่เกิดเหตุ (Crime Scene Management)

3.1 สหรัฐอเมริกา

การบริหารจัดการสถานที่เกิดเหตุในสหรัฐอเมริกา ณ ปัจจุบัน กฎข้อปฏิบัติกลางที่ตำรวจหลายมลรัฐต้องปฏิบัติเป็นพื้นฐาน รวมถึงขั้นตอนทางปฏิบัติที่ใช้ฝึกอบรม และใช้เป็นการสอบทั้งข้อเขียน การสอบภาคปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ซึ่งเกี่ยวข้องในที่เกิดเหตุ อันเป็นมาตรฐานกลางของประเทศสหรัฐอเมริกานี้ กล่าวไว้ ในหลักการเงื่อนไขเพื่อป้องกันสถานที่เกิดเหตุอย่างชัดเจน โดยมีเนื้อหาที่สำคัญ และเกี่ยวข้องกับบทความนี้ ด้วยข้อปฏิบัติและข้อควรปฏิบัติดังต่อไปนี้ ²⁸

- 1) เจ้าหน้าที่ต้องได้รับความยินยอมในการตรวจค้น หรือหมายค้นในที่เกิดเหตุที่เป็นเคสสถาน
- 2) เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องควบคุมสถานการณ์ และป้องกันสถานที่เกิดเหตุ กำหนด และรักษาเส้นทางการเข้าออก บริเวณที่พบเหยื่อของอาชญากรรม
- 3) ให้มีการระบุจุดที่เปราะบางต่อการปนเปื้อน หรือเน่าเสียง่าย เพื่อลดการปนเปื้อนให้น้อยที่สุด
- 4) ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ แนะนำเส้นทางที่กำหนดไว้ เพื่อลดการปนเปื้อน หรือการเปลี่ยนแปลงของที่เกิดเหตุ
- 5) ในเจ้าหน้าที่ตำรวจแนะนำให้บุคลากรทางการแพทย์หลีกเลี่ยงการสัมผัสกับสิ่งของ รายการ วัตถุใด ๆ ที่เป็นพยานหลักฐาน และการกระทำใด ๆ ที่อาจเป็นการลบร่องรอย และหลักฐานทางกายภาพอื่น ๆ ที่เกิดจากการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการแพทย์ฉุกเฉิน ในการทำความสะอาดผิว หรือเนื้อเยื่อ เพื่อการสืบสวนสอบสวนในที่เกิดเหตุ

²⁷ พชรา สิ้นลอยมา และสฤณี สืบพงษ์ศิริ, “การตรวจสถานที่เกิดเหตุ,” คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ, สืบค้นเมื่อวันที่ 14 เมษายน 2564, จาก

<https://drive.google.com/drive/folders/1xug5iN4RMSmsfpKL4UP5YBMXuSEaN7WB?usp=sharing>

²⁸ U.S. Department of Justice Office of Justice Programs, National Institute of Justice, “Crime Scene Investigation: A Reference for Law Enforcement Training, June 2004, Retrieved March 1, 2021, from https://drive.google.com/drive/folders/1tq9_EblrkH0mzkBJ2NoiwyeeYNqlfkSU?usp=sharing And U.S. Department of Justice Office of Justice Programs, National Institute of Justice, “Crime Scene Investigation: A Guide for Law Enforcement, Research Report, Retrieved March 1, 2021, from <https://drive.google.com/drive/folders/1SnFrmJoOB14DsNjqCk2Y9rT-jJR9aMJZ?usp=sharing>

6) ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจับบันทึกในสิ่งที่จะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในที่เกิดเหตุ การกระทำของบุคคลที่เกี่ยวข้อง และการกระทำของตนเอง และวัตถุประสงค์ของการเคลื่อนย้ายสิ่งต่าง ๆ โดยใคร และเพื่ออะไร

7) ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจรักษาความปลอดภัย และควบคุมบุคคลทุกคนในที่เกิดเหตุ และระบุทุกคนที่เกี่ยวข้องในที่เกิดเหตุ และแยกบุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาต หรือไม่จำเป็นออกจากที่เกิดเหตุ

8) บุคคลที่ไม่จำเป็นในที่เกิดเหตุ หมายถึง เจ้าหน้าที่ซึ่งไม่เกี่ยวข้องทางคดี นักการเมือง สื่อมวลชน และบุคคลที่ไม่จำเป็นอื่น ๆ ที่ไม่ได้ทำการสืบสวนสอบสวน หรือปฏิบัติหน้าที่ด้านความปลอดภัยในที่เกิดเหตุ

9) ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ ขอเอกสารประจำตัวของบุคคลทุกคนที่เข้าออกสถานที่เกิดเหตุ จัดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ของผู้ที่คาดว่าเป็นบุคคลต้องสงสัย พยาน ผู้ยินยอม เหยื่อ สมาชิกในครอบครัว บุคคลที่แสดงความเห็นอกเห็นใจ รวมทั้งบุคลากรทางการแพทย์ฉุกเฉินที่เกี่ยวข้อง

10) ให้มีการเก็บตัวอย่าง เส้นผม เส้นขน และตัวอย่างลายพิมพ์นิ้วมือ ลายพื้นรองเท้าของหน่วยกู้ภัยที่เข้าไปครั้งแรก และฝ่ายที่เกี่ยวข้องก่อนออกจากสถานที่เกิดเหตุด้วย

11) ให้มีการกำหนดพื้นที่เป็นโซน เช่น โซนพื้นที่ภายในที่มีวัตถุพยาน โซนพื้นที่ปลอดภัยให้บุคคลต่าง ๆ เป็นต้น

โดยสรุป: สหรัฐอเมริกามีการใช้หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการค้นหาความจริงมาอย่างยาวนานก่อนปี 1986 พร้อมกับเป็นประเทศที่พลเมือง หน่วยงานของรัฐให้ความสำคัญกับสิทธิเสรีภาพอย่างสูง โดยเฉพาะพื้นที่ภายในเคสสถาน ทำให้เมื่อมีการเสียชีวิตเกิดขึ้นภายในที่อยู่อาศัยแล้ว หากมิใช่กรณีฉุกเฉินเร่งด่วน จึงไม่มีบุคคลใด หรือหน่วยงานใด พยายามบุกรุกเข้าไปภายในสถานที่เกิดเหตุซึ่งกรณีนี้เป็นคนละประเด็นแตกต่างจากการบุกรุกเคสสถานเพื่อการลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ หรือปล้นทรัพย์ ดังเช่นใน ซานฟรานซิสโก ที่มีการทุบกระจกบุกรุกเข้าไปในร้านค้า เคสสถานเพื่อขโมยของ เป็นต้น

อนึ่ง เจ้าหน้าที่ตำรวจเองนั้น ก่อนจะไปปฏิบัติหน้าที่ภายในเคสสถานของประชาชน ก็ต้องมีการขออนุญาตเป็นหลักพื้นฐานก่อน และเมื่อมีบุคคลใดที่เหมือนจะเข้าไปใกล้สถานที่เกิดเหตุก็จะถูกตักเตือน และมีคำสั่งให้ออกไป หากไม่ปฏิบัติตามจะมีการจับกุม นำตัวออกจากพื้นที่เพื่อดำเนินคดีขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานในทันที²⁹ ซึ่งมีความแตกต่างจากขั้นตอนทางปฏิบัติของประเทศไทย ที่ไม่มีกฎหมาย ระเบียบ และการออกคำสั่งอย่างเคร่งครัดดังกล่าว

3.2 เครือรัฐออสเตรเลีย (Commonwealth of Australia)

ผู้วิจัยจะขอนำเสนอเฉพาะกฎหมายของรัฐ New South Wales มาศึกษาเท่านั้น ทั้งนี้คือพระราชบัญญัติการรวมกิจการของรัฐนิวเซาท์เวลส์ (New South Wales Consolidated Acts) การบังคับใช้กฎหมายในสถานที่เกิดเหตุ ตามมาตรา 90, 91, 95, 96 พระราชบัญญัติ ปี ค.ศ. 2002 เรื่องการบังคับใช้

²⁹ Dean H. Garrison, Jr., “Crime Scene Technician (Retired) Forensic Services Unit Grand Rapids Police Department Grand Rapids, Michigan, U.S.A. (Personal communication by email),” Accessed March 23, 2021, Retrieved from <https://drive.google.com/drive/folders/13qxhLPaUPT3ZD2HulTSl7tnHYvdbnZA?usp=sharing>

กฎหมาย ตามอำนาจและความรับผิดชอบในการกำหนดสถานที่เกิดเหตุ (LAW ENFORCEMENT (POWERS AND RESPONSIBILITIES) ACT 2002 – SECTION 91 Establishment of crime scene)³⁰

กฎหมายนี้มีประเด็นสำคัญอย่างเด่นชัด คือ มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุโดยเฉพาะให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ³¹ เช่น เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าไปถึงที่เกิดเหตุแล้ว มีอำนาจที่ออกคำสั่ง กักตัว กันคน ตรวจค้น บุคคล และรถ ให้ออกไป หรือไม่ให้เข้ามาสถานที่เกิดเหตุ พร้อมทั้งสามารถ ตรวจค้น ยึด จับกุมได้หากเห็นสมควร³² ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ในสถานที่เกิดเหตุจะต้องมีอำนาจหน้าที่ซึ่งกฎหมายให้อำนาจไว้ และจะต้องได้รับความยินยอม เป็นหนังสือ เท่าที่จะเป็นไปได้ตามสถานการณ์แล้วแต่กรณี เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถเข้าปฏิบัติหน้าที่ภายในสถานที่เกิดเหตุได้ในสถานการณ์เฉพาะได้³³

อนึ่ง กฎหมายรัฐนิวเซาท์เวลส์ ระบุไว้ค่อนข้างชัดเจนว่า ผู้ครอบครองสถานที่ อาจยินยอมกับการใช้อำนาจในสถานที่เกิดเหตุของเจ้าหน้าที่ตำรวจดังกล่าว ก็ต่อเมื่อ ผู้ครอบครองสถานที่ได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ตำรวจดังจะกล่าวต่อไปนี้ก่อนมีการให้ความยินยอมเช่นนั้น คือ (1) ต้องได้รับแจ้งว่าตนเป็นเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ มีหน้าที่ ที่จะเข้ามาสถานที่เกิดเหตุ นั้น และ (2) เจ้าหน้าที่ต้องให้เหตุผลในการใช้อำนาจเหล่านั้นด้วยว่า จะเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุเพื่ออะไร และ (3) ผู้ครอบครองสถานที่ มีสิทธิในการปฏิเสธไม่ยอมให้เข้าสถานที่เกิด

³⁰ New South Wales Consolidated Acts, “Law Enforcement (Powers and Responsibilities) ACT 2002 section 91,” Accessed June 1, 2021, Retrieved from http://classic.austlii.edu.au/au/legis/nsw/consol_act/leara2002451/s91.html

³¹ New South Wales Consolidated Acts, “Law Enforcement (Powers and Responsibilities) ACT 2002 section 95,” Accessed June 1, 2021, Retrieved from http://classic.austlii.edu.au/au/legis/nsw/consol_act/leara2002451/s95.html.

³² 95 (1) A police officer may, in accordance with this Part and any relevant crime scene warrant, exercise the following functions at, or in relation to, a crime scene established under this Part--

- (a) direct a person to leave the crime scene or remove a vehicle, vessel or aircraft from the crime scene,
- (c) direct a person not to enter the crime scene,
- (d) prevent a person from entering the crime scene,
- (e) prevent a person from removing evidence from or otherwise interfering with the crime scene or anything in it and, for that purpose, detain and search the person,
- (g) perform any necessary investigation, including, for example, search the crime scene and inspect anything in it to obtain evidence of the commission of an offence,
- (h) for the purpose of performing any necessary investigation, conduct any examination or process,
- (m) seize and detain all or part of a thing that might provide evidence of the commission of an offence,
- (p) any other function reasonably necessary or incidental to a function conferred by this subsection.

³³ 95 (3) Nothing in this Part prevents a police officer who is lawfully on premises from exercising a crime scene power or doing any other thing, if the occupier of the premises consents. Any such consent must, as far as is reasonably practicable, be in writing.

เหตุได้³⁴ หากมีเหตุผลอันสมควร หรือหากผู้ครอบครองเห็นว่าบุคคลดังกล่าวไม่ใช่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่โดยตรง และเจ้าหน้าที่ดังกล่าวไม่ให้เหตุผลในการจะเข้ามาในสถานที่เพียงพอ ยกเว้นกรณี มีเหตุสำคัญ ตามมาตรา 90³⁵ เช่น ความผิดเกี่ยวกับอุบัติเหตุทางจราจรซึ่งส่งผลให้เกิดการบาดเจ็บสาหัส หรือในความผิดร้ายแรงที่กำลังดำเนินคดีอยู่ และมีความจำเป็นตามสมควรที่จะต้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุขึ้นเพื่อ ป้องกัน ค้นหา และรวบรวมพยานหลักฐานในคดี ซึ่งในกรณีนี้กฎหมายเปิดช่องให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติงาน โดยไม่ได้รับแจ้งการที่จะต้องได้รับความยินยอมจากเอกชน ทั้งนี้การเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุขึ้น กฎหมายรัฐนิวเซาท์เวลส์ ใช้คำว่า จัดตั้งสถานที่เกิดเหตุ

กฎหมายยังกำหนดหน้าที่ของบุคคลต่าง ๆ ลงไปอีกว่า บุคคลจะต้องไม่กีดขวาง หรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ และหมายตรวจสถานที่เกิดเหตุ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ไม่เช่นนั้นจะต้องโทษปรับไม่เกิน³⁶:

³⁴ 95 (4) The occupier of premises may consent to the exercise of crime scene powers on the premises only if the occupier is, before giving consent, informed by a police officer of the following--

- (a) the crime scene powers proposed to be exercised on the premises,
- (b) the reasons for exercising those powers,
- (c) the right of the occupier to refuse consent.

³⁵ 90 When crime scene may be established

(1) A crime scene may be established on premises by a police officer if the police officer suspects on reasonable grounds that--

- (a) an offence committed in connection with a traffic accident that has resulted in the death of or serious injury to a person is being, or was, or may have been, committed on the premises and that it is reasonably necessary to establish a crime scene in or on the premises to preserve, or search for and gather, evidence of the commission of that offence, or
- (b) a serious indictable offence is being, or was, or may have been, committed on the premises and it is reasonably necessary to establish a crime scene in or on the premises to preserve, or search for and gather, evidence of the commission of that offence, or
- (c) there may be in or on the premises evidence of the commission of a serious indictable offence that may have been committed elsewhere and it is reasonably necessary to establish a crime scene in or on the premises to preserve, or search for and gather, evidence of the commission of that offence.

(1A) A crime scene may also be established on premises by a police officer pursuant to the authority conferred by a crime scene warrant.

(2) To avoid doubt, a crime scene may be established, crime scene powers may be exercised and a crime scene warrant applied for with respect to an act or omission that is a serious indictable offence even though the act or omission occurred outside New South Wales and was not an offence against the law of New South Wales, if the act or omission if done, or omitted to be done, in New South Wales would constitute a serious indictable offence.

³⁶ New South Wales Consolidated Acts, “Law Enforcement (Powers and Responsibilities) ACT 2002 section 96,” accessed June 1, 2021, Retrieved from

บตลงโทษสูงสุด 100 หน่วยโทษ (264,356.76.- บาท) ³⁷ หรือ จำคุก 2 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ หากเจ้าหน้าที่ออกคำสั่งแล้วบุคคลไม่ปฏิบัติตามโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

โดยสรุป: หากมิใช้กรณีที่มีเหตุสำคัญ ตามมาตรา 90 ดังที่ได้อธิบายไว้ในส่วนของข้อ 3.2 ย่อหน้าที่ 3 ตอนท้าย ในกรณีทั่วไปย่อมเห็นได้ว่ากฎหมายคุ้มครองสิทธิเด็ดขาดของเจ้าของกรรมสิทธิ์ในเคสสถาน หรือผู้ครอบครองสถานที่อย่างเคร่งครัดด้วยมาตรการหลายขั้นตอน เนื่องจากกฎหมายระบุชัดเจนว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องมี หนังสือ ตามสมควร กับทั้งก่อนเจ้าหน้าที่จะได้รับการอนุญาต ให้เข้าสถานที่เกิดเหตุ จะต้องมีการแจ้งเรื่องที่สำคัญต่าง ๆ ให้เจ้าของสถานที่ทราบก่อน การไม่แจ้งเป็นผลให้การอนุญาตให้เข้าสถานที่เกิดขึ้นไม่ได้ กับทั้งกฎหมายยังระบุชัดเจน ถึงให้สิทธิเด็ดขาดของเจ้าของสถานที่ ในอันที่จะสามารถปฏิเสธการเข้าไปของบุคคลต่าง ๆ แม้แต่เจ้าหน้าที่ได้หากมีเหตุผลอันสมควร เป็นต้น

3.3 สาธารณรัฐไอร์แลนด์ (Ireland)

กฎหมายคุ้มครองสถานที่เกิดเหตุของสาธารณรัฐไอร์แลนด์ซึ่งบัญญัติไว้ใน กฎหมายแพ่ง (บทบัญญัติเบ็ดเตล็ด) ปี พ.ศ. 2554 (Civil Law (Miscellaneous Provisions) Act 2011.) จะกล่าวถึง อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย สถานการณ์ที่จำเป็น และความรับผิดชอบต่อความประมาทเลินเล่อของกลุ่ม พลเมืองดี อาสาสมัคร และองค์กรอาสาสมัคร ที่ได้เข้าไปช่วยบุคคลที่เกิดอุบัติเหตุไว้ว่า เงื่อนไขแรกของ อาสาสมัคร และองค์กรอาสาสมัคร ซึ่งอยู่ในความหมายของกฎหมายเฉพาะนี้ จะต้องมีความรู้ และได้รับอนุญาตจากองค์กรที่เกี่ยวข้องกับอาสาสมัคร และโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน หรือโดยไม่หวังผลกำไร ³⁸ หากมีเรื่องค่าตอบแทนเข้ามาเกี่ยวข้อง จะไม่สามารถอ้างกฎหมายยกเว้นความรับผิดชอบตัวนี้ได้เลย

กฎหมายนี้จะมีหลักพิจารณาว่าอาสาสมัคร ที่จะเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุซึ่งมีคนบาดเจ็บนั้น หากมีความเสียหายเกิดขึ้นจากความประมาทเลินเล่อของตน โดยปรกติจะไม่ต้องรับผิดชอบ ยกเว้นเสียแต่ เป็นการกระทำที่เกิด

http://classic.austlii.edu.au/au/legis/nsw/consol_act/leara2002451/s96.html.

96 Obstruction or hindrance of person executing crime scene warrant

(1) A person must not, without reasonable excuse, obstruct or hinder a person executing a crime scene warrant:

Maximum penalty--100 penalty units or imprisonment for 2 years, or both.

³⁷ 1 หน่วยโทษ = เท่ากับ 110 ดอลลาร์ออสเตรเลีย / 1 ดอลลาร์ออสเตรเลีย = 24.03 บาทไทย (คำนวณ ณ วันที่ 13 พ.ย.

64) ดังนั้น 100 หน่วยโทษ x 110 AUD. = 11, 000 AUD หรือเท่ากับ ค่าปรับ 264, 356.76 บาทไทย.

³⁸ Electronic Irish Statute Book, Civil Law (Miscellaneous Provisions) Act 2011 Interpretation (Part IVA).

Section 51A.— (1) states that In this Part— “volunteer” means a person who does voluntary work that is authorised by a volunteer organisation and does so without expectation of payment (other than reasonable reimbursement for expenses) or other reward.

“volunteer organisation” means any body (whether or not incorporated) that is not formed for profit and that authorises the doing of voluntary work whether or not as the principal purpose of the organization.

“negligence” does not include breach of statutory duty;

“Civil Law (Miscellaneous Provisions) Act 2011,” accessed June 1, 2021,

<https://www.irishstatutebook.ie/eli/2011/act/23/section/4/enacted/en/html>.

มาจาก การกระทำผิดหน้าที่ตามกฎหมาย หรือไม่สุจริต หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือ รู้ หรือควรรู้ว่า การกระทำนั้นอยู่นอกขอบเขตอำนาจของอาสาสมัครที่ได้รับอนุญาตจากองค์กรที่เกี่ยวข้องกับอาสาสมัคร หรือ ขัดคำแนะนำขององค์กรที่เกี่ยวข้องนั้น ³⁹

อนึ่ง องค์กรอาสาสมัครมีหน้าที่ต้องร่วมรับผิดชอบในความประมาทเลินเล่อของบุคคลที่ดำเนินการในนาม องค์กร ⁴⁰ โดยหากเป็นสถานที่เกิดเหตุที่มีการเสียชีวิตเกิดขึ้น พลเมืองดี และอาสาสมัคร จะไม่มีสิทธิเข้าไปใน สถานที่เกิดเหตุนั้นเลย เนื่องจากกฎหมายนี้ระบุเพียงสถานที่เกิดเหตุที่เกี่ยวข้องกับการช่วยชีวิตบุคคลในกรณี ฉุกเฉินอย่างยิ่งเท่านั้น ⁴¹

ดังกล่าว จึงเป็นเรื่องที่แตกต่างจากประเทศไทย ที่อาสาสมัครค่อนข้างมีอำนาจเหนือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ เกิดขึ้นบนท้องถนน หรือแม้แต่ในเคสสถานซึ่งเป็น สถานที่เกิดเหตุการตายโดยผิดธรรมชาติ ที่กล่าวเช่นนี้ เนื่องจาก การดำเนินการต่าง ๆ ของอาสาสมัครค่อนข้างอิสระ องค์กรมูลนิธิที่เป็นต้นสังกัดของอาสาสมัครก็รับผิดชอบโดยทั่วไป ยังไม่มีกฎหมาย กฏระเบียบ ที่เคร่งครัดบังคับว่าอาสาสมัครก็ควรต้องปฏิบัติเช่นไร ยกเว้น บางมูลนิธิ ที่มีระเบียบ แบ่งแยกอาสาสมัครก็ควรออกเป็นชุดสี ที่เกี่ยวข้องกับสถานที่เกิดเหตุการเสียชีวิต (แต่ทางปฏิบัติหลายกรณี กฏระเบียบภายในที่ไม่มีบทลงโทษอย่างเด็ดขาดและจริงจัง ก็ไม่สามารถใช้บังคับได้ ดังเช่นในคดีการเสียชีวิตของ “แตงโม” ดารานักแสดงสาวชื่อดัง เป็นต้น) เนื่องจากไม่มีบทลงโทษทางวินัยที่จริงจัง และยังไม่มีมีการปรับใช้บท กฎหมายใดมาลงโทษ หรือเรียกร้องค่าเสียหายแก่ผู้กระทำละเมิด หรือแม้กระทั่งบทลงโทษในทางสังคมก็ไม่เกิดขึ้น

³⁹ Protection of volunteers from liability for negligence.

51E.— (1) states that A volunteer shall not be personally liable in negligence for any act done when carrying out voluntary work.

(2) The protection from personal liability conferred on a volunteer by subsection

(1) shall not apply to any act done by the volunteer if—

(a) the act was done by the volunteer in bad faith or with gross negligence, or

(b) the volunteer knew or ought reasonably to have known that the act was—

(i) outside the scope of the voluntary work authorised by the volunteer organisation concerned, or

(ii) contrary to the instructions of the volunteer organisation concerned.

⁴⁰ Volunteer organisations and duty of care.

51G.— (1) states that This section applies to proceedings relating to the liability of a volunteer organisation for negligence arising from activities carried out by or on behalf of the organisation.

(2) In any proceedings to which this section applies, when determining whether the volunteer organisation owed a duty of care to the plaintiff or any other person, a court shall consider whether it would be just and reasonable to find that the organisation owed such a duty having regard to the social utility of the activities concerned.

⁴¹ Electronic Irish Statute Book, “Civil Law (Miscellaneous Provisions) Act 2011,” Section 51A.— (2),

accessed June 28, 2021, Retrieved from

<https://www.irishstatutebook.ie/eli/2011/act/23/section/4/enacted/en/html>.

แม้ปัจจุบันประชาชนบางส่วนเริ่มทราบว่า บุคคลบางกลุ่มไม่ควรเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุการณ์เสียชีวิตโดยผิดธรรมชาติก็ตาม ยกตัวอย่างเช่น ในคดีตำรวจราตรึงเด็ก ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จ.หนองบัวลำภู เสียชีวิต 24 ศพที่ในเบื้องต้นมีนักข่าวของไทยหลายสำนัก เข้าไปถ่ายภาพทำข่าวด้วยเช่นกัน ก่อนที่จะมีประเด็นนักข่าว CNN ของต่างชาติบุกรุกสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งมีภาพข่าว และการแสดงความคิดเห็นต่อนักข่าวของไทยกลุ่มแรก ๆ นั้นมากมายในสื่อโซเชียลมีเดีย

อีกทั้งไม่มีบุคคลใดกล้าขัดขวางการรุมล้อมเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุของกลุ่มอาสาสมัคร ซึ่งต่างก็ทราบกันดีอยู่แล้วว่าพฤติการณ์เหล่านี้ทำให้วัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์เสียหาย หรือแม้แต่องค์กรที่อาสาสมัครสังกัดอยู่ก็อาจควบคุมดูแล กลุ่มอาสาที่มีจำนวนมากในสังกัดของตนได้อย่างทั่วถึง ดังจะเห็นได้จากการขับรถบนท้องถนนที่ประมาท และเป็นอันตราย อย่างที่เห็นกันโดยทั่วไปในปัจจุบัน หรือการรุมล้อมเข้าสถานที่เกิดเหตุอย่างไม่มีกฎระเบียบในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล อีกทั้งยังไม่มีกฎหมายเฉพาะให้องค์กรของอาสาสมัครต้องเข้ามาร่วมรับผิดชอบกับอาสาในสังกัดของตนอย่างเฉพาะเจาะจง เหตุนี้องค์กรมูลนิธิต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาสาสมัครจึงยังคงละเลยไม่กำหนดกฎเกณฑ์ หรือบทลงโทษต่าง ๆ ที่เคร่งครัดใด ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ เช่น การขับรถที่อาจก่อให้เกิดอันตรายบนท้องถนน การเข้าสถานที่เกิดเหตุที่เป็นการรุมล้อมกันเข้าไปของทีมงานต่าง ๆ ซึ่งหลายมูลนิธิตราบดีอยู่แล้วว่าเป็นการทำลายสภาพแวดล้อมในสถานที่เกิดเหตุ และวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ เนื่องจากบางองค์กรมีการให้ตำรวจจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มาอบรมบุคลากรของตนเรื่องการรักษาสถานที่เกิดเหตุด้วย เป็นต้น

4. วิเคราะห์ปัญหาการเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุโดยละเมิดของบุคคลต่าง ๆ ทำให้สภาพที่เกิดเหตุ และวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ ถูกปนเปื้อน เสียหาย และถูกทำลายโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่อ

4.1 เหตุผลใดที่ทำให้บุคคลต่างๆ พยายามเข้าไปในที่เกิดเหตุในประเทศไทย

การบุกรุกสถานที่เกิดเหตุการณ์เสียชีวิตโดยผิดธรรมชาติ ในประเทศไทยจากบุคคลต่าง ๆ มีมาช้านาน โดยไม่มีกฎหมายหรือกฎระเบียบกลางระบุความสามารถ อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของอาสาสมัคร นักข่าว และเจ้าหน้าที่ตำรวจ มารองรับการดำเนินการใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นกรณีบาดเจ็บ หรือเสียชีวิต โดยบุคคลทั้ง 5 กลุ่ม ต่างแสวงหา และได้รับผลประโยชน์ ดังนี้

- **กลุ่มอาสาสมัครกู้ภัย** = ที่มักไปถึงสถานที่เกิดเหตุก่อนตำรวจเสมอ เนื่องจากสร้างเครือข่ายแบ่งเขตประจำแต่ละจุดทั้งกลางวัน และกลางคืน และได้รับเงิน 10% จากโรงพยาบาลเอกชน ทั้งกรณีบาดเจ็บ หรือเสียชีวิต⁴² โดยแบ่งเป็นลักษณะอาการหนักเบาด้วย เช่น หากมีการผ่าตัดจะให้หัวละ 3,000 บาท เข้าเผือก

⁴² สุรินทร์ สุสวัสดิ์, “อาสาสมัครกู้ภัยได้รับเงิน 10%” (บันทึกการประชุม กรรมการวิสามัญพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ป.วิ.อ., ครั้งที่ 3 ห้อง 109 สภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2542,) หน้าที่ 7, สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2564, จาก

<https://drive.google.com/file/d/1yiFFO87nfzeNSNcFOFjyN7LTdEujOrxU/view?usp=sharing>.

1,500 บาท แพลเย็บ 500 บาท ⁴³ ผู้วิจัยลงหาข้อมูลภาคสนามด้วยตนเองโดยสมัครเป็นอาสาสมัครบางมูลนิต ก็เห็นว่าเป็นเช่นนั้นอยู่จริงในปัจจุบัน

- **กลุ่มนักข่าวภาคสนาม และสำนักข่าว** = ได้รับค่าตอบแทนเป็นตัวเงินจากการลงพื้นที่ทำข่าว ใช้ภาพข่าวซึ่งชักจูงให้ประชาชนสนใจ และติดตามสำนักข่าวของตน

- **กลุ่มตำรวจชั้นผู้ใหญ่ (บางกลุ่ม) และตำรวจที่ไม่เกี่ยวข้อง** = การปรากฏตัวในสถานที่เกิดเหตุในคดีที่สังคมให้ความสนใจ มีผลต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนเอง มีผลเป็นการทำให้ประชาชนเข้าใจว่าคดีดังกล่าวได้รับการดูแล และได้รับการยกย่องจากสังคม ซึ่งเป็นความเชื่อที่ผิด

- **กลุ่มประชาชนทั่วไปที่เข้าไปมุงดู** = ได้ตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของตน หากมีการถ่ายภาพหรือถ่ายคลิปวิดีโอ และแชร์ไปยังสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ ก็เพื่อใช้เป็นเครื่องมือหนึ่งให้ตนได้รับ การยอมรับจากสังคมของตน เช่น ยอดไลค์ ยอดแชร์

- **กลุ่มญาติผู้เสียชีวิต** = โดยทั่วไปไม่ได้รับประโยชน์อันใด ยกเว้นกรณีที่เกิดเหตุเป็นฆาตกรรมเสียเอง กรณีเช่นนี้การเข้าไปในสถานที่เกิด เป็นการสร้างพยานหลักฐานอันเป็นประโยชน์แก่ตัวฆาตกรขึ้นใหม่ ทั้งเส้นผม ขน รอยนิ้วมือ รอยเท้า และสามารถให้ข้อมูลซึ่งทำให้เจ้าหน้าที่หลงประเด็นได้ เป็นต้น

การเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุของบุคคลดังกล่าวนี้ ย่อมเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น โดยเฉพาะบุคคล 3 กลุ่มแรก ซึ่งข้อเท็จจริงเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปอยู่แล้วว่า บุคคลเหล่านี้ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการถูกทำลายของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาแล้วแทบทั้งสิ้น ย่อมมีอาจปฏิเสธความรับผิดชอบที่ไม่ต้องการผล ในมาตรา 150 ทวิ วรรคสอง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

รวมไปถึง การเข้าไปในเคหสถานโดยมิได้รับอนุญาต การก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ และในที่สุดทำให้วัตถุพยานเสียหาย โดยรู้ หรืออยู่ในสถานะที่ควรรู้ ว่าวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์จะต้องเสียหายเนื่องจากการกระทำของตน ก็เพียงพอที่จะต้องรับผิดชอบทางละเมิด ที่ตนได้กระทำโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่อตามมาตรา 420, 438, 446 และมาตรา 4 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

การบุกรุกสถานที่เกิดเหตุการเสียชีวิตจากกรณีที่กำลังกล่าวมานั้น นอกจากจะมีที่มาจากพฤติปฏิบัติต่อ ๆ กันมาเนิ่นนานจนเป็นวัฒนธรรมที่ผิดแล้ว ยังมีที่มาจากที่ประเทศไทยยังไม่มีระเบียบ กฎเกณฑ์ ที่มีผลบังคับทางกฎหมายเกี่ยวกับระเบียบขั้นตอน ในการเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุการตายโดยผิดธรรมชาติ มาบังคับกับผู้ที่มักเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุการเสียชีวิตโดยที่ตนไม่มีความจำเป็น ไม่ว่าจะเป็นองค์กรเอกชน ทั้งด้านนักข่าว หรือ มูลนิธิกู้ภัย หรือแม้กระทั่งกฎกระทรวงที่มาจากกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งอันที่จริงแล้วก็เป็นองค์กรหนึ่งที่สามารถออกกฎระเบียบที่มีผลทางกฎหมายกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับเวชปฏิบัติฉุกเฉิน รวมถึงหน่วยกู้ภัยได้ โดยปัจจุบันมีเพียงแต่พระราชบัญญัติการแพทย์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2551 ที่ใช้บังคับเฉพาะกรณี

⁴³ เอกพันธ์ บันลือฤทธิ์, ส่วนหนึ่งของการให้สัมภาษณ์ต่อสำนักข่าว MGR Online ฉบับวันที่ 20 เมษายน 2550 , หัวข้อ “แฉ! หน่วยกู้ภัยรับค่าหัว-แย่งผู้ป่วยอดุลย์ ยิ่งอาการหนักยิ่งได้เงินมาก,” สืบค้นเมื่อวันที่ 27 มกราคม 2566, จาก <https://mgronline.com/qol/detail/9500000045309>.

สถานการณ์ที่มีผู้บาดเจ็บเท่านั้น โดยมีได้มีรายละเอียดของขั้นตอนที่จะนำมาปรับแก้การเข้าสถานที่เกิดเหตุซึ่งปรากฏชัดว่ามีแต่ผู้เสียชีวิตได้เลยแม้เพียงข้อเดียว⁴⁴

4.2 การเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุการเสียชีวิตโดยไม่ได้รับอนุญาต ไรมาตรการคุ้มครองป้องกัน ทำให้เกิดความเสียหายต่อวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงนั้น มีลักษณะเช่นใด

เมื่อมีคดีอาญาเกิดขึ้น บุคคลที่มีอำนาจหน้าที่เข้าไปในที่เกิดเหตุตามกฎหมาย คือ พนักงานสอบสวนตามประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี⁴⁵ กำหนดให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุด้วยตนเอง เว้นไว้แต่คดีสำคัญ เช่น คดีฆ่าตัวตายแต่พฤติการณ์น่าสงสัยว่าอาจถูกผู้อื่นฆ่า ก็ให้เรียกเจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐานมาตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ เป็นต้น

ดังนี้ ทางปฏิบัติกองพิสูจน์หลักฐาน และนักนิติวิทยาศาสตร์จะไม่สามารถเข้าไปยุ่งเกี่ยว หรือแนะนำป้องกันสถานที่เกิดเหตุใด ๆ ได้หากไม่ได้รับการร้องขอจากพนักงานสอบสวน⁴⁶ หรือผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับคดีอาญานั้นร้องขอ⁴⁷ ทำให้การปกป้องคุ้มครองสถานที่เกิดเหตุอย่างเป็นมาตรฐานสากลในการเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุที่มีการเสียชีวิตของ FBI (Federal Bureau of Investigation) ซึ่งประเทศไทยก็นำมาใช้เป็นมาตรฐานในการเข้าสถานที่เกิดเหตุของหน่วยงานพิสูจน์หลักฐาน แต่นำมาใช้ปฏิบัติเป็นระเบียบเฉพาะหน่วยเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานตำรวจเท่านั้น ซึ่งมีทั้งหมด 13 ขั้นตอน⁴⁸ และขั้นตอนรูปแบบการบริหารจัดการสถานที่เกิดเหตุมาตรฐานสากลของ FBI ในการเข้าสถานที่เกิดเหตุของบุคคลต่าง ๆ ซึ่งมีการเรียนการสอนเฉพาะในโรงเรียนนายร้อยตำรวจ และสถาบันที่มีการเรียนการสอนในหลักสูตรนิติวิทยาศาสตร์เท่านั้น⁴⁹ และยังไม่มีให้นำมาเป็นข้อบังคับกับตำรวจโดยทั่วไป และหน่วยงานที่มักเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ การใช้ขั้นตอน

⁴⁴ คณะกรรมาธิการการสาธารณสุข, สืบค้นเมื่อวันที่ 19 มกราคม 2566, จาก www.senate.go.th/view/28/กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุข/TH-TH.

⁴⁵ ประมวลระเบียบตำรวจเกี่ยวกับคดี, ลักษณะที่ 2 การสืบสวน บทที่ 2 การสืบสวนและตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ข้อ 10.1 มีใจความว่า “เมื่อมีคดีอาญาเกิดขึ้นซึ่งจำเป็นต้องทำการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ให้พนักงานสอบสวนทำการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเอง เว้นไว้แต่คดีสำคัญ... ฯลฯ”, สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2566, จาก <https://drive.google.com/drive/folders/1p1S2v5OqA1BZBif-ao0UNOWbzaLnCRBd?usp=sharing>.

⁴⁶ เพิ่งอ้าง.

⁴⁷ พระราชบัญญัติการให้บริการทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2559, มาตรา 5.

⁴⁸ ปราบปราม พานทอง นักวิทยาศาสตร์ (สบ.3) พิสูจน์หลักฐานจังหวัดนครสวรรค์, “บทสัมภาษณ์ เมื่อวันเสาร์ที่ 7 สิงหาคม 2564, หน้า 13,” สืบค้นเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2566, จาก

https://drive.google.com/drive/folders/1Wt_RM3rmE4y45Mze1mMtvddURXBi_azD?usp=sharing และ “การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุตามระบบ FBI, กองวิทยาการ 1, สำนักงานนิติวิทยาศาสตร์ตำรวจสำนักงานตำรวจแห่งชาติ,” สืบค้นเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2566, จาก <http://div1.forensic.police.go.th/FBI.html>.

⁴⁹ สันติ สุขวัจน์, “เรื่อง การบริหารจัดการสถานที่เกิดเหตุของ FBI, ไฟล์เสียงที่ 003 – 004 และสมุดจดเลคเชอร์คำบรรยาย วิชาวิธีเขียนแผนที่ถ่ายภาพสถานที่เกิดเหตุ และการตรวจเก็บวัตถุพยาน, หรับผู้สอบเลื่อนยศขึ้นเป็นร้อยตำรวจตรีเพื่อบรรจุเข้างานสายปราบปราม, สำนักงานตำรวจภูธรภาค 7, เมื่อเดือน สิงหาคม 2554,” สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2566, <https://drive.google.com/drive/folders/1YcuRynM8Zc9lfKi4ZL0roM-SgZyMCjo?usp=sharing>.

มาตรฐานที่อ้างอิงไว้ มีเพียง 2 หน่วยงานที่ปฏิบัติอย่างเคร่งครัด คือ เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานตำรวจ และเจ้าหน้าที่ของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม แต่เป็นที่น่าเสียดายเนื่องจากในทางปฏิบัติ เจ้าหน้าที่ทั้ง 2 หน่วยงานจะเข้าไปปกป้องคุ้มครองสถานที่เกิดเหตุได้เฉพาะเมื่อพนักงานสอบสวนเจ้าของสำนวน ร้องขอให้เข้าไปเท่านั้น⁵⁰ กฎหมายของประเทศไทยยังมีได้ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทั้ง 2 หน่วยงานเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุได้ด้วยตนเองดังนั้น การป้องกันสถานที่เกิดเหตุจึงมีอาจเกิดขึ้นได้ทันที่ว่าการบุกรุกสถานที่เกิดเหตุอันเป็นเคสสถาน ขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ ตามมาตรา 364, 365, 138 และ 397 ประมวลกฎหมายอาญา อันเป็นการเป็นกระทำให้สถานที่เกิดเหตุเปลี่ยนแปลงไป ทำให้วัตถุพยานถูกปนเปื้อนเสียหาย ที่มีผลต่อรูปคดีโดยทุจริต ตามมาตรา 150 ทวิ วรรคสอง ผู้เสียหายไม่ว่าจะเป็นญาติผู้เสียชีวิต เจ้าของหรือผู้ครอบครองเคสสถาน และผู้บริสุทธิ์ที่ถูกตั้งข้อหาตกเป็นจำเลย และรัฐ ย่อมได้รับความเสียหายจากการกระทำเหล่านี้ สามารถฟ้องละเมิดเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน ตามมาตรา 420, 438 และ 446 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต่อบุคคลที่กระทำละเมิดได้ ทั้งนี้การกระทำดังกล่าวของบุคคลที่กระทำละเมิด มีลักษณะดังจะเห็นได้จากภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 อาสาสมัครเยี่ยบยา⁵¹ภาพที่ 3 นักข่าวบุกรุกเยี่ยบยา⁵³

ภาพที่ 5 ญาติและกลุ่มประชาชนทั่วไป

ภาพที่ 2 อาสาสมัครและนักข่าวถ่ายภาพเปลี่ยน⁵²ภาพที่ 4 กลุ่มตำรวจชั้นผู้ใหญ่⁵⁴

ภาพที่ 6 ญาติและกลุ่มประชาชนทั่วไปเข้าไปในที่เกิดเหตุ

⁵⁰ ปราภรณ์ พานทอง, *อ้าวแล้ว เชิงอรรถที่ 48*.

⁵¹ สปริงนิวส์ ดิจิทัลทีวี ช่อง 19, “ปริศนาการตาย น.ศ. ราชนิกุลกำแพงเพชร,” เผยแพร่เมื่อ 28 ตุลาคม 2557, สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2564, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=mj1Eysj3uhs>.

⁵² ชลบุรี สอทธิพรทนิษฐ์, “พบศพแม่ค้าขายยา ชาวลาว นอนดับเปลือยกายดับปริศนาคาห้อง,” เผยแพร่เมื่อ 21 สิงหาคม 2563, สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2564, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=nLsAFXDe5j0>.

⁵³ สปริงนิวส์ ดิจิทัลทีวี ช่อง 19, *อ้าวแล้ว เชิงอรรถที่ 51*.

⁵⁴ ข่าวช่อง 8, “ถ้ามีอู่สาหรณนิตกร รัดคอกับเก้าอี้,” เผยแพร่เมื่อ 24 เมษายน 2564, สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2564, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=NSoypO2cDnk>.

เข้าไปมุงดู⁵⁵และ ผู้ต้องสงสัย⁵⁶

4.2.1 กรณีอาสาศมกรักภัย [ตามภาพ 1] อาสากรักภัยเหยียบย่ำเหยียบจับสิ่งต่างๆในสถานที่เกิดเหตุ การตายโดยผิดธรรมชาติ

กรณีตามภาพ ที่ 1 เป็นคดีตัวอย่างที่ 1 ที่ผู้วิจัยติดตามเก็บข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งสถานที่เกิดเหตุคดีนี้เหมาะที่จะนำมาให้เห็นเป็นตัวอย่าง เนื่องจากสถานที่เกิดเหตุถูกทำลายจากบุคคลต่าง ๆ มากมาย และเป็นคดีที่มีการโต้เถียงของบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องว่า เป็นการฆ่าตัวตาย หรือฆาตกรรมอำพราง มีการขอให้ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเพิ่มเติม สอบพยาน หลายครั้ง แต่สถานที่เกิดเหตุและวัตถุพยานทางชีววิทยาถูกทำลายไปหมดสิ้นแล้วตั้งแต่วันแรกที่บุคคลเข้าไปตามภาพ การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเป็นครั้งที่สอง เป็นที่ทราบกันดีว่าไม่มีประโยชน์ และไม่มีประโยชน์ตั้งแต่วันแรกแล้ว และคดีนี้ไม่สามารถหาพยานหลักฐานอื่นใดได้อีก ยกเว้นการสอบปากคำเข้าไปมา ผลทางนิติเวชมีความแตกต่างกัน 2 สถาบัน และเมื่อใช้แต่ผลนิติเวช โดยไม่มีหลักทางฐานนิติวิทยาศาสตร์ในสถานที่เกิดเหตุเพิ่มเติม ศาลยกผลประโยชน์แห่งความสงสัยให้จำเลย และยกฟ้อง การจะอุทธรณ์หรือ ฎีกา ต้องปรากฏพยานหลักฐานอื่น และคดีนี้คำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดที่ศาลชั้นต้น ตำรวจชั้นผู้ใหญ่จากสถาบันต่าง ๆ ที่ฝ่ายโจทก์ไปขอให้หรือคดี ไม่อาจจะช่วยเหลือสิ่งใด ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่โจทก์ได้ ซ้ำร้าย ไม่มีใครบอกโจทก์เลยว่าบุคคลที่โจทก์ และทนายโจทก์ขอให้ไปเป็นพยานในศาลนั้น คือ คนหนึ่ง ที่ทำลายวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์อย่างร้ายแรงมากที่สุด และเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นเหตุให้ไม่หลงเหลือวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ นั่นคือ อาสาศมกรักภัย การเข้าไปในที่เกิดเหตุที่มีการตายเกิดขึ้น อาสาศมกรัก มักไปถึง และเข้าไปในที่เกิดเหตุก่อนหน่วยงานอื่น หากไม่มีผู้บาดเจ็บที่ต้องนำส่งโรงพยาบาล แต่หากกรณีมีแต่ผู้เสียชีวิต ตามหลักแล้วอาสาศมกรักภัยก็มีเพียง อยู่เพื่อ รอกระบวนการสุดท้าย คือ การเคลื่อนย้ายศพไปสถานที่ต่าง ๆ หากมีบุคคลใดร้องขอเท่านั้น เนื่องจากอาสาศมกรักไม่สามารถทำหน้าที่อื่นใดได้อีกภายในสถานที่เกิดเหตุการเสียชีวิต แต่โดยพฤติการณ์ทางปฏิบัติจะเห็นว่าในระหว่างรอกระบวนการสุดท้ายนั้น อาสาศมกรักก็จะเดินกระจัดกระจายจากหลายกลุ่ม เหยียบย่ำ จับต้อง อยู่เต็มพื้นที่ทั้งด้านนอก และด้านในสถานที่เกิดเหตุ จนกว่าจะมีเจ้าหน้าที่มาปิดกั้นด้วยแถบกัน (Police Line)

[ตามภาพ 2 ซึ่งเป็นคดีตัวอย่างที่ 2] กลุ่มอาสากรักภัย และสื่อมวลชนภาคสนาม เข้าไปเหยียบย่ำถ่ายภาพศพหญิงสาวที่นอนเปลือยกาย โดยภาพข่าวในช่อง Youtube และ Facebook ดังกล่าวไม่มีการเบลอทั้งวิดีโอและภาพข่าว โดยผู้วิจัยเป็นผู้เบลอภาพก่อนนำมาลงบทความ การกระทำ เหล่านี้เกิดขึ้นได้นั้นเนื่องมาจากปัจจุบัน ประเทศไทยไม่มีประกาศ กฎระเบียบ หลักเกณฑ์ปฏิบัติ ของการเข้าสถานที่เกิดเหตุการตายโดยผิดธรรมชาติ ที่มีผลบังคับเป็นกฎหมายเป็นการเฉพาะเรื่อง และไม่มียกเว้นโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนในรายละเอียดเงื่อนไขที่ชัดเจน จึงมีอาจควบคุมพฤติกรรมของบุคคลซึ่งรายล้อมสถานที่เกิดเหตุได้ ในความเป็นจริงหน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรเอกชน สามารถออกประกาศ หรือระเบียบควบคุมเป็นการเฉพาะสำหรับ หน่วยงานที่อยู่ภายใต้การควบคุม ในพื้นที่ความรับผิดชอบของตนเองได้ ยกตัวอย่างเช่น องค์การบริหารส่วนตำบลละมอ จังหวัดตรัง ได้ออกประกาศเรื่องกฎระเบียบเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่กู้ชีพศูนย์บริการแพทย์ฉุกเฉิน ซึ่งมีรายละเอียด

⁵⁵ ไทยรัฐทีวี ช่อง 32 ถามตรงๆ กับจอมขวัญ, “แม่เต็กราชภักษ์ ปี 1 ขอสูติ ไม่เชื่อ ลูกผูกคอตาย,” คดีเปิดเผยเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2560, สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2564, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=tBA6-GGOG2Q>.

⁵⁶ สปริงนิวส์ ดิจิทัลทีวี ช่อง 19, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 51*.

เป็นข้อบังคับ ขั้นตอน ระเบียบวินัย และบทลงโทษแก่ผู้ฝ่าฝืน ในการปฏิบัติงานของหน่วยกู้ชีพ อย่างชัดเจน มาก เป็นหนังสือราชการ⁵⁷ แม้ประกาศดังกล่าวจะไม่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในสถานที่เกิด เหตุการณ์เสียชีวิตโดยผิดธรรมชาติ แต่ก็ทำให้เห็นว่าหน่วยงานของรัฐสามารถเข้ามาดูแลสถานการณ์บางอย่างได้ มีการกระทำเช่นนั้นไม่ ดังนั้นเมื่อไม่มีหน่วยงานใดให้ความสำคัญในการออกประกาศ ภาวะเปียบ ที่ชัดเจนอันมี ผลบังคับทางกฎหมาย และมีบทลงโทษ การเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุของอาสาสมัครกู้ชีพในลักษณะรุ่มล่อมจาก บุคคลหลายสิบคนนั้น ย่อมเป็นไปในลักษณะบุกรุกเคหสถาน ขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน การ ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ เป็นการกระทำให้สถานที่เกิดเหตุเปลี่ยนแปลงไป ทำให้วัตถุพยานถูกปนเปื้อน เสียหาย ที่มีผลต่อรูปคดี ผู้เสียหายไม่ว่าจะเป็นญาติผู้เสียชีวิต เจ้าของ หรือผู้ครอบครองเคหสถาน และผู้ บริสุทธิ์ที่ถูกตั้งข้อหาซึ่งตกเป็นจำเลย และรัฐ ย่อมได้รับความเสียหายจากการกระทำเหล่านี้ทั้งสิ้น ดังที่เคยได้ กล่าวไปแล้ว ส่วนการเผยแพร่ภาพศพที่มีลักษณะเปลือยกายลักษณะเช่นนี้ เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนใน เรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้เสียชีวิต หรือเหยื่อที่เป็นสตรี ซึ่งประเทศที่พัฒนาแล้วไม่กระทำกัน⁵⁸ และจะ เห็นได้จากตัวอย่างของสาธารณรัฐไอร์แลนด์ ที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับอาสาสมัคร และองค์กรอาสาสมัครโดยตรง ซึ่งที่สำคัญบทบัญญัติเหล่านี้ไม่มีบทมาตราใดให้อำนาจอาสาสมัครและพลเมืองดีเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุที่มี เฉพาะผู้เสียชีวิตซึ่งมีลักษณะเป็นคดีฆาตกรรมได้เลย ตามรายละเอียดข้อ 3.3

4.2.2 กรณีสื่อมวลชนภาคสนาม [ตามภาพ 3]

ภาพที่ 3 เป็นอีกมุมหนึ่งของคดีตัวอย่างที่ 1 ซึ่งตามคลิปวิดีโอ และภาพเหตุการณ์นี้ การเข้าทำหน้าที่ ของสื่อมวลชน เป็นไปในลักษณะเดียวกันกับอาสาสมัครกู้ชีพ กล่าวคือ มักเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุชั้นใน สื่อ คือผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับสถานที่เกิดเหตุ และไม่มีสิทธิใด ๆ ที่จะเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุได้ การเข้าไปในสถานที่ เกิดเหตุการณ์เสียชีวิตโดยผิดธรรมชาติของสื่อ เป็นไปเพียงเพื่อประโยชน์ในทางแสวงหารายได้จากการนำเสนอ ข่าวเท่านั้น เนื่องจากการถ่ายภาพศพในระยะใกล้ไม่ได้สร้างประโยชน์อันใดแก่สังคม ประเทศไทยยังไม่มี กฎระเบียบใดที่ชัดเจน และมีผลบังคับทางกฎหมาย ทั้งจากภาครัฐ หรือเอกชน เพื่อควบคุมสื่อมวลชน ภาคสนามในสถานการณ์ดังกล่าวเช่นเดียวกัน ดังเช่น กรณีล่าสุดที่นักข่าวต่างประเทศ ของ CNN ได้บุกรุก สถานที่เกิดเหตุที่ถูกปิดกั้น เข้าไปถ่ายทำข่าว ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเหตุการณ์ยิงเด็ก จังหวัดหนองบัวลำภู⁵⁹ ซึ่งนักข่าวสองคนดังกล่าวในท้ายที่สุด เพียงแค่ถูกปรับข้อหาใช้วิชาท่องเที่ยวมาทำงานในประเทศไทย และเพิก

⁵⁷ ประกาศ องค์การบริหารส่วนตำบล, เรื่อง ระเบียบที่เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่หน่วยกู้ชีพศูนย์บริการการแพทย์ฉุกเฉิน ตำบลละมอ, ประกาศเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2559, สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มกราคม 2566, จาก

<https://drive.google.com/drive/folders/13LHSiznBBEilRdQ125eI-DR5Gb-OrisM?usp=sharing>.

⁵⁸ นริลักษณ์ แพไชยภูมิ, ผู้อำนวยการกองสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและเจ้าหน้าที่กองสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ กระทรวง ยุติธรรม, สัมภาษณ์โดย นายพัชร บวรพัฒนกุล หัวข้อสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้เสียชีวิตที่เป็นเพศหญิงในสถานที่ เกิดเหตุการณ์เสียชีวิต, 11 พฤศจิกายน 2564, จาก

https://drive.google.com/drive/folders/1JBS0ed2F6-x4FI_rW435Ts5VMW0YPo7U?usp=sharing.

⁵⁹ BBC NEWS THAI, กราดยิงหนองบัวลำภู: ซีเอ็นเอ็นเสียชีวิตเหตุยิงข่าว ทำข่าวภายในจุดเกิดเหตุ ย้ำมี “เจตนาดี,” สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มกราคม 2566, จาก <https://www.bbc.com/thai/articles/cxx0nw5538do>.

ถอนวิชาท่องเที่ยวเท่านั้น รวมไปถึงนักข่าวภาคสนามของไทยที่เข้าไปทำข่าวในสถานที่เกิดเหตุกราดยิงในช่วงแรกที่ได้รับแจ้งเหตุโดยไม่มีบทลงโทษใด ๆ และไม่เป็นข่าวอีกด้วย สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงการบังคับใช้กฎหมายในสถานที่เกิดเหตุของไทยที่ไม่มีประสิทธิภาพ ไม่สามารถนำกฎหมายที่มีอยู่มาบังคับใช้ได้ ดังเช่นกรณีสหรัฐอเมริกา ที่ใช้ ข้อหาขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงาน และเข้าจับกุม มาใช้บังคับอย่างเด็ดขาด⁶⁰ และเนื่องจากนักข่าว CNN ทั้งสองคนดังกล่าว รู้ดีอยู่แล้วว่าการเข้าไปของตนทำลายวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ และการเข้าไปสถานที่เกิดเหตุเช่นนี้ในประเทศของตน จะต้องถูกดำเนินคดีอย่างเด็ดขาด และจริงจังกจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ⁶¹ ดังจะเห็นได้ว่า ไม่สามารถค้นหาภาพข่าวสถานที่เกิดเหตุระยะใกล้ของการเสียชีวิตโดยผิดธรรมชาติ หรือจากคดียาเสพติดได้เลยในประเทศตะวันตก โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา ไม่ว่าจะค้นหาด้วยคำสำคัญอย่างใดก็ตาม และย่อมจะเห็นจากภาพ และคลิปวิดีโอทั่วไปของสหรัฐอเมริกาว่านักข่าว หรือ ตำรวจที่ไม่เกี่ยวข้อง และประชาชนโดยรอบ จะถูกปิดกั้นจากระยะที่ไกลจากสถานที่เกิดเหตุอย่างมาก และนักข่าวเสนอข่าวอยู่ภายนอกเส้นกันทุกคลิปวิดีโอเสมอ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากตำรวจของสหรัฐให้ สื่อมวลชน อยู่พื้นที่ชั้นนอกที่สุดตามระเบียบที่ว่า นักข่าวคือผู้ไม่จำเป็นในสถานที่เกิดเหตุ ดังที่ได้ศึกษามาแล้วในข้อ 3.1 (ระเบียบ ตร.สหรัฐ ประเด็นข้อที่ 8.) และเป็นไปตามมาตรฐาน FBI แต่ในทางตรงกันข้าม ตำรวจไทยก็มักไม่กล้ามีปัญหากับสื่อมวลชน เรื่องนี้เป็นที่ทราบกันในองค์กรตำรวจและองค์กรสื่อ จนผู้สอนวิชาการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ในโรงเรียนนายร้อยตำรวจเอง ก็ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนในการบรรยายในห้องเรียนว่า “ไฟล์คำบรรยายที่ 001 การพิสูจน์หลักฐาน นาที่ที่ 01.30.10 – 10.32.10 ⁶² “สื่อเป็นบุคคลที่มีบทบาทกับตำรวจมาก สื่อจะเขียนให้เราเป็นเทวดา ทำงานไม่เอาไหน ไม่เคยทำอะไรเลย หรือจะเป็นสื่อยอดมือปราบก็ได้ หรือคนทำงานเก่งจะเป็นผู้ร้ายก็ได้ สื่อเนี่ย..ตำรวจจะกลัวมาก ในยุคหนึ่งสื่อฝากเนี่ยได้หมดเลย ตำรวจฝากไม่ได้ ฉะนั้นตำรวจไม่กล้าหือกับสื่อหรอกครับ...สื่อเขาพยายามทำหน้าที่ของเขา คือ พยายามจะเข้าที่เกิดเหตุ พาญาติมากดดันเรา เราจะต้องเอาเค้าให้อยู่ให้ได้ โดยไม่ให้เข้าไปยุ่งวุ่นวายในที่เกิดเหตุ, จริง ๆ เขาไปวุ่นวายจริง ๆ นะครับ, บางทีสื่อไล่เราด้วยซ้ำ ว่าพี่ ๆ หลบหน้อย ถ่ายรูปไม่ได้ ขนาดเราเป็นร้อยเวรนะ กลายเป็นเราเป็นส่วนเกินไปเลย”

ผลแห่งวัฒนธรรมและปรากฏการณ์เช่นนี้ การบังคับใช้กฎหมายไม่ว่าจะเรื่องขัดคำสั่งเจ้าพนักงาน และขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน จึงมีอาจเกิดขึ้นได้ (เพราะเจ้าพนักงานไม่กล้าบังคับใช้กฎหมายตั้งแต่ขั้นตอนการออกคำสั่งแล้ว)

การบุกรุกสถานที่เกิดเหตุอันเป็นเคสสถาน หรือสถานที่ราชการนั้น ทำให้สภาพแวดล้อมของสถานที่เกิดเหตุ วัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์เสียหาย และเปลี่ยนแปลงไป มีผลต่อรูปคดี ตามมาตรา 150 ทวิ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แม้ว่ารัฐจะไม่ดำเนินการใด ๆ แต่ผู้เสียหายสามารถฟ้องได้ทั้งคดีอาญาและคดี

⁶⁰ โปรดอ่านเพิ่มเติมในบทสัมภาษณ์ของ Dean H. Garrison, Jr., Crime Scene Technician (Retired) Forensic Services Unit Grand Rapids Police Department Grand Rapids, Michigan, U.S.A. (Personal communication by email), March 23, 2021, https://drive.google.com/drive/folders/1Fm582x7dDvW7Z5Kbqzot91ucl_2z1-h?usp=sharing.

⁶¹ Ibid.

⁶² สันติ สุขวัฒน์, *อ้าวแล้ว เชิงอรรถที่ 17*.

แพ่งลักษณะละเมิดเรียกค่าสินไหมทดแทนได้ตามมาตรา 420 ประกอบมาตรา 4 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

4.2.3 กรณีตำรวจที่ไม่เกี่ยวข้องและตำรวจชั้นผู้ใหญ่ [ตามภาพ 4]

[ภาพที่ 4 เป็นคดีตัวอย่างที่ 3] ซึ่งตามคลิปวิดีโอ และภาพเหตุการณ์นี้ จะพบชายไม่ทราบสังกัดที่มาพร้อมกับกลุ่มตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ทำการดึงซองวัตถุพยานที่เก็บได้ในที่เกิดเหตุ (ซองปืน) มาจากมือตำรวจพิสูจน์หลักฐาน และทำการแกะซองพลาสติกเอาวัตถุพยานนั้น ออกมาจับ ด้วยมือเปล่า และนำวัตถุพยานเหน็บที่รักแร้ เพื่อจะใส่ถุงมือที่นำออกมาจากกระเป๋ากางเกง และเพื่อให้นักข่าวถ่ายภาพต่อหน้าตำรวจชั้นผู้ใหญ่ และต่อหน้าตำรวจพิสูจน์หลักฐาน ที่ยืนอยู่ด้วยกัน การกระทำเหล่านี้เป็นที่ทราบกันดีทั้ง ตำรวจชั้นผู้ใหญ่เอง พนักงานสอบสวน และพิสูจน์หลักฐาน ว่าเป็นการทำให้วัตถุพยานทางชีวภาพ หรือชีววิทยาซึ่งติดอยู่ที่ซองปืนนั้น เช่น รอยนิ้วมือ เหงื่อ และ DNA ถูกปนเปื้อน และถูกทำให้เสียหายอย่างร้ายแรง แต่ก็ไม่มีใครกล้าใช้มาตรการทางกฎหมาย หรือระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี นำมาใช้แก่กรณีเช่นนี้เลย แม้เหตุการณ์นี้เพิ่งเกิดขึ้น เมื่อปี 2564 ก็ตาม เนื่องจากบุคคลต่าง ๆ โดยเฉพาะบุคคลที่จับต้องวัตถุพยานนั้น เป็นคณะที่มาจับตำรวจชั้นผู้ใหญ่ระดับผู้บังคับการ และผู้บัญชาการ โดยในบางคลิปวิดีโอจะเห็นว่าในคดีนี้ กลุ่มตำรวจชั้นผู้ใหญ่เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุกันหลายครั้ง ทั้งนี้บุคคลที่ทำลายพยานหลักฐานมากที่สุด คือ ตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ซึ่งมักเข้ามาพื้นที่ชั้นใน เพื่อไปถ่ายรูป บุคคลเหล่านี้ตามหลัก FBI คืออยู่ได้เพียงพื้นที่ชั้นกลางเท่านั้น ห้ามเข้าพื้นที่ชั้นใน เพราะไม่เกี่ยวข้องกับสถานที่เกิดเหตุ⁶³ อีกทั้งระเบียบปฏิบัติของตำรวจสหรัฐ ยังระบุไว้อย่างชัดเจนว่า ตำรวจชั้นผู้ใหญ่ และตำรวจที่ไม่เกี่ยวข้อง ไม่จำเป็นกับการสืบสวนสอบสวน คือ ผู้ที่อยู่ในกลุ่มไม่เกี่ยวข้องในอันจะเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุได้ (ตามข้อ 3.1 ระเบียบปฏิบัติ ประเด็นข้อที่ 8.) อีกทั้งเมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์ทางปฏิบัติในต่างประเทศ จะเห็นว่าตำรวจชั้นผู้ใหญ่ของสหรัฐอเมริกา จะให้สัมภาษณ์ ในคดีที่ประชาชนให้ความสนใจภายนอกที่ห่างไกลจากสถานที่เกิดเหตุการเสียชีวิตทั้งสิ้น⁶⁴ โดยไม่มีการให้ข่าว ให้สัมภาษณ์ภายใน หรือเข้าใกล้สถานที่เกิดเหตุอย่างประเทศไทย

สำหรับประเทศไทย ที่มีการเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุของตำรวจชั้นผู้ใหญ่หลายสิบคน เป็นกลุ่มใหญ่นั้น เนื่องจากกฎหมายให้อำนาจสืบสวนสอบสวนกับตำรวจชั้นผู้ใหญ่ไว้ในความหมายอย่างกว้างดังมาตราที่ได้นำเสนอไว้แล้วตอนต้น และยังไม่มีความหมายออกมาระบุอำนาจหน้าที่เป็นการเฉพาะว่าตำรวจชั้นผู้ใหญ่ที่จำเป็นจะต้องเข้าไปคือใครบ้าง และตำแหน่งใดถือว่าไม่จำเป็นในสถานที่เกิดเหตุ ทำให้ตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตั้งแต่ระดับพันตำรวจตรีจนถึงระดับผู้บัญชาการ มักเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุกันเป็นกลุ่มใหญ่ โดยไม่ขออนุญาตจากผู้ใดไม่ว่า

⁶³ เพิ่งอ้าง.

⁶⁴ ABC7 NEWS, Monterey Park shooting: Sheriff provides details on shooter, incident, Retrieved on January 24, 2023, from <https://www.youtube.com/watch?v=LRZ3-GPQZIs> And, CBS SAN Diego News, Officials give first update on investigation of shooting Monterey Park, CA, Retrieved on January 24, 2023, from <https://www.youtube.com/watch?v=HgMwHY99wK0> And, Fox 11 Los Angeles News, Suspected Monterey Park gunman dead after killing 11, Retrieved on January 24, 2023, from <https://www.youtube.com/watch?v=lw9cU9X4cxc>.

จากผู้ครอบครองเคหสถาน หรือจากศาล ในลักษณะเดียวกับคดีทั่วไปที่ต้องขอยกคำคัดค้าน และระบุรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับการคัดค้าน เพื่อเข้าไปสืบสวนสอบสวนในเคหสถาน ที่ทุกคดีต้องปฏิบัติเช่นเดียวกันหมด อีกทั้งมีคำสั่งตำรวจที่ 419/2556 ซึ่งมีรายละเอียดถึง 193 หน้า ระบุถึงอำนาจหน้าที่ของ “พนักงานสอบสวนร้อยเวร พนักงานสอบสวนผู้ชำนาญการ พนักงานสอบสวนผู้ชำนาญการพิเศษ ตำรวจชั้นผู้ใหญ่ผู้รับผิดชอบในการสอบสวนกรณีเฉพาะ” และ “มีกรณีที่ทำให้พนักงานสอบสวนร้อยเวรเป็นผู้ช่วย นายตำรวจชั้นผู้ใหญ่ และพนักงานสอบสวนชำนาญการ หรือพนักงานสอบสวนชำนาญการพิเศษ ในการดำเนินการ ผัดฟ้อง ฝากขัง ติดตามพยาน และอื่น ๆ เป็นต้น” คำว่า เป็นผู้ช่วยในการดำเนินการอื่น ๆ เป็นต้นนั้น เป็นเรื่องที่มีความหมายกว้าง ที่ระบุไว้ในหมวดที่ 6 เรื่อง การสอบสวน ข้อ 6.12 การให้นายตำรวจชั้นผู้ใหญ่รับผิดชอบในการสอบสวน⁶⁵ จุดนี้ทำให้มีกลุ่มนายตำรวจชั้นผู้ใหญ่ที่ไม่เกี่ยวข้องสามารถยกขึ้นมาอ้างได้อีกกรณีหนึ่ง เพื่อเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ เนื่องจากคำสั่งระบุแค่ให้พนักงานสอบสวนร้อยเวรต้องเป็นผู้ช่วย และให้พนักงานสอบสวนประเภทต่าง ๆ มีอำนาจเท่านั้น โดยไม่ได้ระบุรายละเอียดว่าห้ามตำรวจชั้นผู้ใหญ่ที่ไม่มีความชำนาญเฉพาะเรื่อง หรือไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุที่ต้องมีการสืบสวนสอบสวน

ในทางปฏิบัติ ตำรวจที่เป็นพนักงานสอบสวนเจ้าของสำนวน ที่มักเป็นชั้นยศระหว่างร้อยตำรวจตรี ถึงร้อยตำรวจเอก ก็ไม่กล้าที่จะ ห้ามปรามตำรวจที่ยศสูงกว่าแม้ในกรณีเช่นนี้ วัฒนธรรมนี้มีผลต่อการบังคับใช้กฎหมาย และถูกบรรยายไว้ในชั้นเรียนของตำรวจระดับสัญญาบัตร เช่นกัน “ไฟล์คำบรรยายที่ 002 การพิสูจน์หลักฐาน นาที่ที่ 11.56-13.00⁶⁶ = โดยท่านอาจารย์ผู้สอนได้บรรยายไว้ว่า “จากประสบการณ์ผมนะ นักเรียนว่าในทีสอนมาอะไรทำลายพยานหลักฐานมากที่สุด นักเรียนว่าใคร? บุคคลที่ทำลายพยานหลักฐานมากที่สุดคือนี่แหละ...โดยเฉพาะพวกดาวเยอะ ๆ เจ้านายชอบมาทำลายพยานหลักฐานเรา แต่งชุดพลโทมา, ยืมคร่อมศพ, มายืนถ่ายรูป, ถ่ายเสร็จกลับบ้าน, ออกหนังสือพิมพ์แค่นั้นเอง และก็ไม่สนใจว่าพยานหลักฐานจะเสียหายหรือเปล่า บางทีเข้ามาในที่เกิดเหตุ แล้วเอามือมาแตะโต๊ะที่เรากำลังหาลายนิ้วมือบนโต๊ะอยู่ แล้วมาบอกให้เราหาลายนิ้วมือบนโต๊ะหน่อยแบบนี้ก็มี และบางที มาให้หารอยเท้า ที่คนยืนเต็มบ้านเลย แบบนี้ก็มี ฉะนั้นผู้บังคับบัญชานี้เป็นปัญหามาก และในความเป็นจริงก็ไล่ผู้บังคับบัญชาออกจากสถานที่เกิดเหตุก็ไม่ได้ สอนเสร็จใครบอกได้...ผมให้เป็นวีรบุรุษเลยนะครับ อ้อได้เหมือนกัน แต่จะดีร้อยตรีนานหน่อยนะ ร้อยตรีไม่นาน ร้อยเอกนาน ลำบากนะครับกับนายเนี้ย กัดกับนาย กัดกับหมาดีกว่า กัดไปแพ่ทั้งปี ไม่มีดี ขึ้นเงินอะไรที่น่าจะได้ เขียนทั้งหมด..”

วัฒนธรรมองค์กรเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการบังคับใช้กฎหมายอย่างมาก หากกฎหมายไม่ระบุรายละเอียด ลึกลงไปให้ชัดเจนว่า “ตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ตำแหน่งใด เพียงใด เฉพาะที่จำเป็นตามความชำนาญที่อยู่ในลักษณะคดี เช่นไร ที่สามารถเข้ามาในที่เกิดเหตุได้ และนอกนั้นคือบุคคลที่ไม่จำเป็น หากมีการฝ่าฝืนมีโทษทั้งจำคุก และค่าปรับหนักอย่างไร รวมไปถึงการให้ความรู้ การแจ้งสิทธิแก่ประชาชน” ดังเช่นในระเบียบปฏิบัติของ

⁶⁵ “คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ 419/2556 เรื่อง การอำนวยความสะดวกในคดีอาญา การทำสำนวนการสอบสวน และมาตรการควบคุม ตรวจสอบ เรงรัดการสอบสวนคดีอาญา, ข้อ 6.12 หน้า 23 – 24.,” สืบค้นเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2565, จาก https://drive.google.com/drive/folders/1eKtjZZTtQgvyZ_ruLtp1jQqs1d3EB6Vu?usp=sharing.

⁶⁶ เพ็ญอ้าง.

สหรัฐอเมริกา และกฎหมายของเครือรัฐออสเตรเลีย มลรัฐนิวเซาท์เวลส์ ตามข้อ 3.1, 3.2 ดังที่ได้ศึกษามาแล้ว ก็จะไม่มีการทำลายวัฒนธรรมเหล่านี้ได้เลย เนื่องจากลำพังระเบียบตำรวจทางปฏิบัติในเรื่องนี้แทบจะไม่มีผลบังคับ ดังที่ได้พิจารณาเหตุการณ์ต่าง ๆ มาแล้วทั้งหมด

การที่ตำรวจชั้นผู้ใหญ่ (บางกลุ่ม) ต่างรุมล้อมเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุการเสียชีวิต ในคดีที่สังคมให้ความสนใจลักษณะเช่นนี้ ย่อมเป็นการบุกรุกเคสสถาน ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ ผู้เสียหายสามารถฟ้องเป็นคดีอาญา และคดีแพ่งเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน ตามมาตรา 420 กรณีได้หนึ่ง และเข้าองค์ประกอบมาตรา 150 ทวิ วรรคสอง ในส่วนของ ทุจริต ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อีกกรณีหนึ่งด้วย เนื่องจากอำนาจสืบสวนสอบสวนของตำรวจนั้นจะถูกจำกัดด้วยเคสสถาน ดังที่ได้กล่าวไปแล้วตามเชิงอรรถที่ 13 กับทั้งระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ที่ถือว่าเป็นกฎหมายลูก ซึ่งมีบทเนื้อหาที่เอื้อต่อการทำลายวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุของบุคคลต่าง ๆ มีอาจมีผลขัด หรือบังคับเหนือต่อบทบัญญัติของกฎหมายมาตรา 150 ทวิ ที่เป็นกฎหมายแม่บทระดับพระราชบัญญัติได้ ดังที่ได้วิเคราะห์รายละเอียดไปแล้วใน (หัวข้อที่ 1 บทนำ)

4.2.4 กรณีกลุ่มประชาชนทั่วไปที่เข้าไปมุงดู [ตามภาพ 5]

ตามคลิปวิดีโอ และภาพเหตุการณ์ ของภาพที่ 5 เป็นคดีเดียวกันกับภาพที่ 1 และจะสังเกตได้ว่ามีบุคคลต่าง ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง และไม่จำเป็น ยืนอยู่เต็มพื้นที่ หากพิจารณาในคลิปข่าวจะเห็นบุคคลในห้องเข้าออกไม่ต่ำกว่า 20 คน ซึ่งมีทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งไม่เกี่ยวข้อง อาสาสมัครกู้ภัย ชาวบ้านในบริเวณนั้น นักข่าวภาคสนาม ผู้ต้องสงสัยในขณะนั้น และญาติผู้เสียชีวิตเอง สิ่งเหล่านี้เมื่อเป็นคดีฆาตกรรมอำพรางก็เป็นการช่วยผู้ร้ายทำลายพยานหลักฐานทั้งสิ้น การกระทำเหล่านี้ย่อมเป็นความผิดลักษณะเดียวกันกับกรณีบุคคลทั้ง 4 กลุ่มดังที่ได้ศึกษามาแล้วเช่นกัน ผู้เสียหายสามารถดำเนินคดีข้อหาบุกรุกเคสสถาน ก่อความเดือดร้อนรำคาญ และฟ้องละเมิดเรียกค่าเสียหายได้ตามมาตรา 420, 438 , 446 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กับทั้งการกระทำดังกล่าวเข้าองค์ประกอบความผิด ตามมาตรา 150 ทวิ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอย่างชัดเจนอีกด้วย แต่ในปัจจุบันก็ยังไม่เห็นเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายใดนำมาตรา 150 ทวิ ดังกล่าวมาบังคับใช้แก่กรณีเช่นนี้ ทำให้การรุมล้อมบุกรุกเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุของชาวบ้านบริเวณใกล้เคียง ยังคงมีให้เห็นทุกข่าวการเสียชีวิตจนถึงปัจจุบัน แตกต่างวัฒนธรรมทางสังคมในประเทศจีน ที่ประชาชน นักข่าว และตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ไม่นิยมเข้าไปยุ่งเกี่ยวในสถานที่เกิดเหตุที่มีการตายโดยผิดธรรมชาติ เช่น กรณีนักศึกษาตกลงมาจากตึกสูงเสียชีวิตในมหาวิทยาลัยเซี่ยเหมิน ก็ไม่มีการมุงดูจากนักศึกษา โดยตำรวจเข้ามาป้องกันสถานที่เกิดเหตุอย่างรวดเร็ว⁶⁷ หรือในสหรัฐอเมริกาที่มีการเคารพสิทธิอย่างมากโดยเฉพาะภายในเคสสถาน มีระเบียบการป้องกันสถานที่เกิด

⁶⁷ ยศพนธ์ นิตรัฐโรจน์, ผู้ช่วยคณบดี สำนักวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, “บทสัมภาษณ์เรื่อง: พฤติกรรมของบุคคลคนในสังคมบริเวณโดยรอบ ผู้ที่เกี่ยวข้อง และเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีต่อสถานที่เกิดเหตุการเสียชีวิต เมืองเซี่ยเหมิน (厦门市 - Xiamen) สาธารณรัฐประชาชนจีน (China) , สัมภาษณ์ วันอาทิตย์ที่ 14 พฤศจิกายน 2564, ผู้สัมภาษณ์ นายพัชร บวรพัฒนกุล, หน้า 7-11,” สืบค้นเมื่อวันที่ 28 มกราคม 2566, จาก <https://drive.google.com/drive/folders/1otABxCGvsT6nqWjMT6/ZIYCzG0Ba4flc?usp=sharing>.

เหตุเฉพาะ และมีการปลุกฝังให้ประชาชนแจ้งเหตุ และไม่เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุเนื่องจากการเป็นการทำลายพยานหลักฐาน⁶⁸

4.2.5 กรณีญาติผู้เสียชีวิต [ตามภาพ 6]

ตามคลิปวิดีโอ และภาพเหตุการณ์ ของภาพที่ 6 ซึ่งเป็นคดีเดียวกันกับภาพที่ 1 จะเห็นได้ว่าญาติเข้ามาทอดดูศพผู้เสียชีวิต (รูปสามเหลี่ยม) อันเป็นการทำลายวัตถุพยานทางชีววิทยาที่ติดอยู่บนเนื้อตัวเสื้อผ้า และเครื่องประดับของศพได้เป็นอย่างดี กับทั้งผู้ต้องสงสัยคดีนี้ (ในขณะนั้น) ก็ถูกปล่อยให้เข้ามาในที่เกิดเหตุชั้นในใกล้ศพได้อีกด้วย (รูปดาว) บุคคลต่าง ๆ เขี่ยบย่ำจับต้องจุดสำคัญมากมาย (รูปวงกลม และสี่เหลี่ยม)

แตกต่างจากสหรัฐอเมริกา ซึ่งห้ามบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้อง ไม่จำเป็น เพื่อไม่ให้เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งหลายกรณีรวมถึง ครอบครัวผู้เสียชีวิตด้วย ดังที่ได้ศึกษาไปแล้วในข้อ 3.1 ระเบียบปฏิบัติ ประเด็นที่ 8 – 9 ที่เป็นเช่นนั้น เนื่องมาจากคติฆาตกรรมอาพรางที่ผู้เสียชีวิตเป็นเพศหญิง หากการตายมาจากเหตุเรื่องชู้สาว ฆาตกรก็มักอ้างว่าเป็นญาติผู้เสียชีวิตนั่นเอง⁶⁹ การปล่อยให้ผู้ที่อ้างตนเป็นญาติเข้าไปในหลายกรณีเป็นการทำลายพยานหลักฐาน และสร้างพยานหลักฐานขึ้นใหม่ภายในที่เกิดเหตุซึ่งสามารถทำให้ผู้ต้องสงสัยมีข้อต่อสู้ในคดีมากขึ้นได้

การกระทำตามภาพข้างต้นนี้ ย่อมเป็นการกระทำให้สภาพแวดล้อมภายในสถานที่เกิดเหตุวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ และรูปคดีทั้งหมดเปลี่ยนแปลงไป ดังเช่นกรณีอื่น ๆ แต่ที่ร้ายแรงที่สุดนั้นก็คือบุคคลที่อ้างว่าเป็นญาติผู้เสียชีวิต มักได้รับอนุญาตให้สามารถเข้าไปจับต้องเนื้อตัวร่างกาย และสิ่งของต่าง ๆ ในสถานที่เกิดเหตุชั้นในได้ สิ่งเหล่านี้ย่อมเป็นอันตรายต่อผู้บริสุทธิ์ที่ถูกตั้งข้อสงสัย เนื่องจากเมื่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ถูกญาตินั้นเองทำลายไปเสียแล้ว การต่อสู้คดี การนำเสนอพยานหลักฐานของผู้ต้องหาในคดี ย่อมหาหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาพิสูจน์ความผิด หรือความบริสุทธิ์ของตนได้ยากยิ่งขึ้น ในกรณีเช่นนี้เอง ทำให้ผู้ที่ถูกกล่าวหาว่านั้นย่อมเป็นผู้เสียหาย และอาจมีอำนาจฟ้องบุคคลทุกคนที่ทำให้วัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ถูกทำลายจนตนเองต้องตกเป็นผู้ต้องหาในคดีโดยขึ้นอยู่กับการบรรยายฟ้อง และรวบรวมพยานหลักฐาน

⁶⁸ ศิริพล กุศลศิลป์ภูฒิ, กงสุล (ฝ่ายตำรวจ) ประจำสถานกงสุลใหญ่ ณ นครคุนหมิง สำนักงานกงสุล (ฝ่ายตำรวจ), “บทสัมภาษณ์เรื่อง : ปัญหาทางปฏิบัติของผู้เกี่ยวข้องกับสถานที่เกิดเหตุการเสียชีวิต ในประเทศจีนและสหรัฐอเมริกา เปรียบเทียบกับประเทศไทย, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2564 ,ผู้สัมภาษณ์ นายพัชร บวรพัฒนกุล, หน้า 4 – 5,” สืบค้นเมื่อวันที่ 28 มกราคม 2566, จาก <https://drive.google.com/drive/folders/1otABxCGvsT6nqWjMT6vZiYcZG0Ba4flc?usp=sharing>.

⁶⁹ ในสหรัฐอเมริกา แม้แต่ญาติผู้เสียชีวิตก็ห้ามเข้าใกล้สถานที่เกิดเหตุ หากฝ่าฝืนคำสั่งเจ้าพนักงานก็จะโดนจับทันที Dean H. Garrison, Jr., “Crime Scene Technician (Retired) Forensic Services Unit Grand Rapids Police Department Grand Rapids, Michigan, U.S.A. (Personal communication by email),” accessed March 23, 2021, from, <https://drive.google.com/drive/folders/13qxhLPaUPT3ZD2HulTSlt7tnHYvdbnZA?usp=sharing>.

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน บุคคลที่ทำให้สถานที่เกิดเหตุการณ์เสียชีวิตโดยผิดธรรมชาติ เปลี่ยนแปลงไป และวัตถุพยานในที่นั้น ถูกทำลายมากที่สุด คือ กลุ่มตำรวจชั้นผู้ใหญ่ กลุ่มอาสาสมัครกู้ภัยมูลนิธิ กลุ่มนักข่าวภาคสนาม กลุ่มประชาชนทั่วไปที่เข้าไปมุงดู และญาติผู้เสียชีวิตเอง โดยเฉพาะคดีที่น่าจะเป็นที่สนใจของประชาชน เช่น ผู้ตายเป็นเพศหญิง เป็นที่รู้จัก มีการศึกษา หรืออยู่มหาวิทยาลัยชื่อดัง เป็นคนมีชื่อเสียง มีหน้าตาดี หรือลักษณะการเสียชีวิตมีความผิดปกติ หรือมีข้อสงสัยในคดี หรือการตายโดยสภาพที่กำลังเปลี่ยกาย ฯลฯ เหล่านี้ จะมี กลุ่มตำรวจชั้นผู้ใหญ่ และนักข่าวเข้ามาในสถานที่เกิดเหตุอย่างรวดเร็วเสมอ

มาตรการรักษาที่เกิดเหตุ การเสียชีวิต และวัตถุพยานของประเทศไทย จากตำรวจท้องที่ยังหละหลวม และมีวัฒนธรรมที่ปฏิบัติกันมาที่ขัดขวางการปิดกั้นรักษาสถานที่เกิดเหตุจากบุคคลทั้ง 5 กลุ่ม โดยเฉพาะตำรวจชั้นผู้ใหญ่ นักข่าว และอาสาสมัครกู้ภัย ทำให้ตำรวจเกี่ยวข้องกับสถานที่เกิดเหตุโดยตรงไม่อาจใช้กฎหมายอาญาที่มีอยู่ เช่น การสั่งให้บุคคลได้ออกไปจากสถานที่เกิดเหตุ มิเช่นนั้นจะดำเนินคดีฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงานตามมาตรา 368 หรือ ขอรหัสขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน มาตรา 138 ดังเช่นตำรวจในสหรัฐอเมริกาที่เพียงใช้กฎหมาย 2 ข้อนาน้อย่างจริงจังในสถานการณ์เดียวกัน เพื่อป้องกันสถานที่เกิดเหตุ⁷⁰ แต่ส่วนของตำรวจในประเทศไทยนั้น แม้จะได้รับการอบรมการป้องกันสถานที่เกิดเหตุตามมาตรฐานของ FBI มาตั้งแต่โรงเรียนนายร้อยตำรวจแล้ว แต่เมื่อปฏิบัติงานจริง ตำรวจชั้นผู้น้อยไม่กล้าแม้แต่จะห้ามปรามทั้ง สื่อมวลชน และ ตำรวจชั้นผู้ใหญ่ที่เป็นผู้บังคับบัญชา เนื่องจากจะมีผลต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน อีกทั้งไม่กล้าตักเตือน ขับไล่ และออกคำสั่งในกรณีใด ๆ กับอาสาสมัครกู้ภัยอีกด้วย⁷¹

การกระทำของบุคคลทั้ง 5 กลุ่มเหล่านั้น ล้วนเป็นการบุกรุกสถานที่เกิดเหตุ อันเป็นเคสสถานการณ์ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ ตามมาตรา 364, 365, 397 ประมวลกฎหมายอาญา อันเป็นการกระทำทำให้สถานที่เกิดเหตุเปลี่ยนแปลงไป ทำให้วัตถุพยานถูกปนเปื้อนเสียหาย ที่มีผลต่อรูปคดีโดยทุจริตตามมาตรา 150 ทวิ วรรคสอง ผู้เสียหายไม่ว่าจะเป็นญาติผู้เสียชีวิต เจ้าของหรือผู้ครอบครองเคสสถาน และผู้บริสุทธิ์ที่ถูกตั้งข้อหาตกเป็นจำเลย และรัฐ ย่อมได้รับความเสียหายจากการกระทำเหล่านี้มีอำนาจนำคดีขึ้นสู่ศาลเพื่อให้ศาลวินิจฉัย และเรียกค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิดได้ ตามมาตรา 420 ประกอบ 438 และ 446 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ที่ไม่เคยมีการฟ้องร้องนำคดีเหล่านี้ขึ้นสู่ศาลไทยมาก่อนเลยเนื่องจากประชาชนทั่วไปในประเทศไทย หรือแม้แต่พนักงานกฎหมายเองก็แทบจะยังไม่มีใครทราบว่าการกระทำของบุคคลทั้ง 5 นั้นเป็นการทำลายวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ชั้นอุกฤษฎ์

⁷⁰ Dean H. Garrison, Jr., *op. cit.*, footnote 69.

⁷¹ จากการลงพื้นที่เพื่อทราบข้อเท็จจริงภาคสนามด้วยตนเองของผู้วิจัย โดยสมัครเป็นอาสาสมัครกู้ภัยประมาณ 2 เดือนและอยู่ในกลุ่มไลน์ที่มีแต่เฉพาะอาสาสมัครกู้ภัย เพื่อดูการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน มากกว่า 6 เดือน.

อนึ่ง กฎหมายของประเทศไทยในปัจจุบัน ยังไม่มีระเบียบปฏิบัติอันมีผลบังคับทางกฎหมาย ในการเข้าสถานที่เกิดเหตุโดยใช้เป็นมาตรฐานเดียว มีรายละเอียดเคร่งครัด ที่เป็นระดับศักดิ์ทางกฎหมายสูงกว่าระเบียบตำรวจ ที่ไร้ผลบังคับ และไม่อาจใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากวัฒนธรรมองค์กรที่เกี่ยวข้องกับสถานที่เกิดเหตุการตายโดยผิดธรรมชาติ ซึ่งนอกจากมาตรา 150 ทวิ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพียงมาตรานี้ ที่ก็ไม่มีการอธิบายศัพท์ ไม่มีอธิบายขั้นตอน และไม่อธิบายเงื่อนไขแห่งความผิดที่ชัดเจน หรือที่เหมาะสมสำหรับสภาพวัฒนธรรมทางสังคมของไทย ซึ่งนอกจากมาตราดังกล่าวนี้อีก ก็ไม่มีกฎหมายมาตราใดอีกที่กล่าวถึงในลักษณะเป็นการคุ้มครองสถานที่เกิดเหตุ และวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ ในขณะที่กฎหมายต่างประเทศไม่ว่าจะสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย (รัฐนิวเซาท์เวลส์) ล้วนแต่มีระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจน แม้จะเป็นสังคมที่ให้ความสำคัญกับสิทธิหน้าที่ภายในเคสสถาน แต่รัฐก็ยังระเบียบที่ กำหนดอำนาจหน้าที่ แนวทางปฏิบัติ เงื่อนไขที่ต้องปฏิบัติ และบทลงโทษ ให้เป็นระเบียบและกฎหมายกลาง เป็นหลักพื้นฐานแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ต้องไปถึงสถานที่เกิดเหตุก่อนอย่างชัดเจน อีกทั้งสาธารณรัฐไอร์แลนด์ ก็ได้มีกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับหน้าที่ และความรับผิดชอบของบุคคลที่เข้าไปเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็น พลเมืองดี อาสาสมัคร และองค์กรอาสาสมัคร ที่จะต้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุเป็นการเฉพาะอีกด้วย

5.1.1 มาตรการการป้องกันความเสียหายสำหรับประชาชน

จากการศึกษาวิจัยพบว่า การให้ความรู้เรื่องความสำคัญของการรักษาป้องกันวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งเป็นเคสสถาน กับประชาชน นักศึกษา (ซึ่งปัจจุบันความรู้ยังจำกัดความสนใจอยู่ในเฉพาะกลุ่ม) และการป้องกันคดีแพ่งลักษณะละเมิดจากฝ่ายเอกชน ไม่ว่าจะเป็นเลือกฟ้องคดีแพ่งแต่เพียงอย่างเดียว หรือเลือกฟ้องในคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา เช่น เรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำที่เป็นการบุกรุกเคสสถาน ที่ได้รับความเสียหายต่อผู้กระทำความผิดทุกกลุ่ม โดยการฟ้องสามารถกระทำได้ด้วยตนเอง ในประเภท “คดีมโนสำเนา” เนื่องจากสะดวกรวดเร็วที่สุดหากเทียบกับคดีแพ่งสามัญ กับทั้งไม่จำเป็นต้องว่าจ้างทนายความ ประหยัดค่าใช้จ่าย ในค่าธรรมเนียมต่าง ๆ และศาลสามารถผู้ช่วยเหลือโจทก์ด้านกระบวนการทางคดี รวมไปถึงการแสวงหาพยานหลักฐาน เช่น การเรียกหรือขอความเห็นจากพยานผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ความเห็นว่าการกระทำใดเป็นการสร้างความเสียหายแก่สภาพแวดล้อมในสถานที่เกิดเหตุ หรือการกระทำใดสามารถให้วัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์เสียหายหรือไม่ ให้กับโจทก์ได้อีกด้วย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า การที่จะออกกฎหมายต่าง ๆ ที่ระบุบังคับ กำหนดหน้าที่ต้องปฏิบัติ และกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนให้ชัดเจนเป็นรูปธรรมนั้น ยังขาดเหตุปัจจัยที่เอื้ออำนวยมากมาย ผู้วิจัยมองว่ายังคงเป็นเรื่องที่ทางไกลที่กฎหมายจะออกมาคุ้มครองสถานที่เกิดเหตุอย่างเข้มงวด เนื่องจากวัฒนธรรมการปล่อยให้บุคคลต่าง ๆ เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุนั้นมีมาช้านาน หยั่งรากลึก และไม่ใช่ว่าเรื่องง่ายที่จะเปลี่ยนแปลงจากระบบส่วนบนของพีระมิด อีกทั้งตำรวจเองก็ต้องพึ่งพาสื่อมวลชน และอาสาสมัครผู้มุนีต่าง ๆ อยู่มากมายหลายกรณี สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดความสนิทสนม ความเกรงอกเกรงใจ การพึ่งพาอาศัย และอำนาจต่อรอง กฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันจึงมีอาจนำมาใช้บังคับได้ดังที่ได้ศึกษามาแล้ว ในทางตรงกันข้าม กลับมีรายละเอียดในคำสั่ง ที่เอื้อให้ตำรวจชั้นผู้ใหญ่มีอำนาจในการเข้าไปสถานที่เกิดเหตุในความหมายที่กว้างอีกด้วย ดังที่อธิบายไว้เบื้องต้นในข้อ 1 และ ข้อ 4.2.3

ด้วยเหตุดังกล่าว การที่จะสามารถกระทำได้รวดเร็วมากที่สุด เพื่อป้องกันสถานที่เกิดเหตุ คือ การให้ความรู้แก่ประชาชน ว่าการกระทำใดทำให้เขาเสียหาย และประชาชนสามารถป้องกันสิทธิ และทรัพย์สินของตนในกรณีเช่นนี้ได้ ด้วยการฟ้องคดีด้วยตนเองในคดีโมเสส และให้สังคมเป็นผู้ลงโทษผู้กระทำความผิด (Social Sanction) เนื่องจากบุคคลที่เห็นการออกสื่อเป็นเรื่องสำคัญ ย่อมยำเกรงผลกระทบ และการตำหนิ อันมาจากสื่อสังคมออนไลน์ ที่ปัจจุบันมีอำนาจมากกว่าสื่อกระแสหลักด้วยเช่นกัน

5.2 ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

5.2.1 ควรจัดให้มีกฎหมาย หรือแก้ไขเพิ่มเติมรายละเอียดในกฎหมายเดิม หรือออกเป็นกฎหมายลำดับรอง ที่จะเป็นการกำหนดนิยาม ขอบเขต ความหมายของความเสียหายสำหรับวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ และสถานที่เกิดเหตุ เนื่องจาก ป.วิ.อ.มาตรา 150 ทวิ ไม่มีอธิบายไว้

5.2.2 ควรจัดให้มีกฎหมายเฉพาะ ที่มีศักดิ์สูงในระดับพระราชบัญญัติ หรือกฎกระทรวงอันกล่าวถึงข้อปฏิบัติกลางที่มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ไปถึงสถานที่เกิดเหตุการตายโดยผิดธรรมชาติ เช่น ระเบียบและข้อปฏิบัติของตำรวจใน สหรัฐอเมริกา รวมไปถึงบทกำหนดโทษทั้งจำคุก และโทษปรับที่สูงสำหรับผู้ฝ่าฝืน ดังเช่น เครื่องมือออสเตอร์เลีย (รัฐนิวเซาท์เวลส์) ตามในข้อ 3.1 – 3.2

5.2.3 ควรจัดให้มีกฎหมายที่กำหนด หน้าที่ และเงื่อนไขความรับผิดชอบของ นักข่าว อาสาสมัคร และองค์กรมูลนิธิ ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับสถานที่เกิดเหตุต่าง ๆ ว่าต้องปฏิบัติเช่นไรในแต่ละกรณี ดังเช่น กฎหมายสาธารณรัฐไอร์แลนด์ ข้อ 3.3 และขอเรียกร้องให้มีการสร้างระเบียบปฏิบัติภายในองค์กรของเอกชน เพื่อกำหนดระเบียบปฏิบัติกลางในการไปถึงหรือเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุลักษณะต่าง ๆ เช่น กำหนดระเบียบ และจำนวนคนที่จะเข้าไปสถานที่เกิดเหตุ เป็นต้น

5.2.4 ควรจัดให้มีกฎหมายเรื่อง “หมายตรวจสถานที่เกิดเหตุการตายโดยผิดธรรมชาติอันเป็นเคสสถาน” แยกต่างหากจากหมายค้น ซึ่งหมายดังกล่าว จะต้องมีการบรรยายละเอียดในการปกป้องสิทธิของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับสถานที่เกิดเหตุอันเป็นเคสสถานของตน ขั้นตอนการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนว่าใครทำหน้าที่อะไร เช่น สายตรวจต้องคุ้มกันสถานที่เกิดเหตุจากบุคคลใดสายตรวจ และตำรวจชั้นประทวนห้ามเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุโดยไม่มีเหตุจำเป็นเร่งด่วนโดยเด็ดขาดกับทั้ง มีการแจ้งอำนาจหน้าที่ และความจำเป็นในการเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุของเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้อง และให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องแจ้งให้ผู้ครอบครองเคสสถานทราบถึงบุคคลที่ไม่จำเป็นต้องต่อสถานที่เกิดเหตุ ว่ามีกลุ่มใดบ้างอย่างกล่าว ๆ

เอกสารแนบหมายตรวจสถานที่เกิดเหตุดังกล่าว ควรมีการแนบเอกสาร ระบุถึงอำนาจเฉพาะของตำรวจชั้นผู้ใหญ่ที่จะเข้าไปภายใต้เงื่อนไขที่ชัดเจน เร่งด่วน และจำเป็นเท่านั้น โดยต้องแจ้งเหตุผลให้ผู้ครอบครองสถานที่ทราบก่อนเป็นรายกรณี และต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือเท่าที่สามารถกระทำได้นั้น เนื่องจากในทางปฏิบัติตำรวจชั้นใหญ่นั้นสามารถเรียกสำนวน และพยานหลักฐานใด ๆ จากพนักงานสอบสวน หรือให้พนักงานสอบสวนมารายงานได้อยู่แล้ว

เอกสารแนบหมายดังกล่าว ควรระบุถึงเงื่อนไข ของความรู้ความสามารถ จำนวนผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานให้ชัดเจน เพื่อป้องกันกลุ่มอาสาสมัครกุ๊ยก และกลุ่มนักข่าวภาคสนาม

ทั้งต้องระบุนี้เงื่อนไขสำคัญที่สุด คือ ผู้ครอบครองเคสสถาน หรือญาติผู้เสียชีวิต สามารถปฏิเสธไม่ยินยอมให้บุคคลที่เห็นว่าไม่เกี่ยวข้อง และไม่จำเป็น เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุได้ โดยมีเหตุผลอันสมควร (ยกเว้นบุคคลที่กฎหมายกำหนด) เพื่อให้ผู้เสียหายเป็นผู้ช่วยพนักงานสอบสวนในการปิดกั้นบุคคลต่าง ๆ ที่พนักงานสอบสวนไม่กล้าห้ามปราม เช่น ตำรวจชั้นผู้ใหญ่ อาสาสมัครกู้ภัย และนักข่าว

เอกสารแนบ ต้องระบุให้ความรู้ และความเสี่ยงต่อความเสียหายของวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ หากมีบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องศพ เพื่อให้ญาติเตือนระหว่างกันเองว่าไม่ควรเข้าไปกอดจูบลูบคลำเนื้อตัวร่างกาย และเสื้อผ้าของศพ เพื่อให้ญาติผู้ตายช่วยปกป้องดูแลศพจากบุคคลทุกคนที่ไม่เกี่ยวข้อง ทั้งต้องมีการระบุให้ความรู้ว่า หากผู้ครอบครองเคสสถานอนุญาตให้บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเกิดเหตุ หรือตัวญาติเองได้เข้ามาในพื้นที่อันเป็นเคสสถาน อาจเกิดผลเสียหายต่อคดี และอาจตกเป็นจำเลย รวมถึงให้ความรู้ด้านระยะเวลาการป้องกันสถานที่เกิดเหตุที่ควรปิดกั้นให้นานที่สุดเท่าที่สามารถทำได้แล้วแต่กรณี เนื่องจาก แม้มีตำรวจสถานที่เกิดเหตุรอบแรกเสร็จสิ้นไปแล้ว ก็หาใช่เป็นการชันสูตรพลิกศพเสร็จสิ้น อาจมีการตรวจหาวัตถุพยานทางนิติศาสตร์มากกว่า 1 ครั้ง และสำคัญที่สุดของกฎหมายในเรื่องนี้ จำเป็นต้องระบุโทษของผู้ฝ่าฝืน อย่างจริงจัง

ทั้งนี้ เหตุผลทั้งหมด ย่อมมาจากประเด็นที่เกิดขึ้นในประเทศไทย และปรับกับกฎหมายต่างประเทศในบทที่ 3

มาตรการป้องกันสถานที่เกิดเหตุสำหรับประชาชน การป้องกันสถานที่เกิดเหตุที่ดี และรวดเร็วที่สุด ณ ปัจจุบัน คือ การให้ความรู้กับประชาชน ซึ่งบุคคลทั่วไปมีสิทธิเด็ดขาดในเคสสถานในครอบครัวของตน จะให้ใครเข้าหรือไม่ด้วยเหตุใดก็ได้ และสามารถหยุดยั้งบุคคลต่าง ๆ ทั้ง 5 กลุ่มได้ด้วยการตั้งคำถาม ดังต่อไปนี้

1) คำถามต่อผู้ที่ไม่ใช่พนักงานสอบสวน แพทย์พยาบาลที่มาชันสูตรพลิกศพ และผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน: ให้ถามว่ามีหน้าที่ หรือความจำเป็นอะไรจึงเข้า หรือจะเข้า ไปในที่เกิดเหตุ ไม่ว่าจะอย่างไรก็ต้องรอพนักงานสอบสวนมาก่อน และให้ปฏิเสธผู้ไม่เกี่ยวข้องทุกคนไม่ให้เข้ามาในสถานที่เกิดเหตุ.

2) คำถามต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ หรือหน่วยงานอื่นซึ่งมาถึงที่เกิดเหตุก่อน: ให้ถามว่า ควรปิดกั้นสถานที่เกิดเหตุไม่ให้ผู้ใดซึ่งไม่เกี่ยวข้อง ระหว่างรอ พนักงานสอบสวนเจ้าของคดี ตามระเบียบตำรวจใช้หรือไม่ และบุคคลอื่นนอกจาก พนักงานสอบสวน และแพทย์ที่จะมาชันสูตรพลิกศพถือว่าไม่เกี่ยวข้องกับผู้ใด จะต้องขออนุญาตพนักงานสอบสวนเป็นรายบุคคลก่อน ตามระเบียบตำรวจ และไม่ควรเข้ามาในสถานที่เกิดเหตุชั้นในใช้หรือไม่

3) คำถามต่อพนักงานสอบสวนเจ้าของคดี: ให้ถามว่า จะใช้เส้นทางใด ในการเดินเข้าที่เกิดเหตุเพื่อไม่ให้วัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ตามพื้นถูกทำลาย กับทั้งใครบ้างที่ไม่ควรเข้ามาในสถานที่เกิดเหตุชั้นใน ซึ่งตามระเบียบตำรวจนั้น กลุ่มอาสาสมัครที่ไม่ใช่ผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน กลุ่มนักข่าว และกลุ่มตำรวจชั้นผู้ใหญ่ที่ไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง ไม่มีสิทธิเข้ามาในสถานที่เกิดเหตุใช้หรือไม่ และจะกำหนดผู้ช่วยเจ้าพนักงานเท่าที่จำเป็นจำนวนกี่คน และบุคคลนั้น คือตำรวจ หรืออาสาสมัครคนไหน และจะปิดกั้นสถานที่เกิดเหตุเมื่อใด.

4) คำถามต่อกลุ่มตำรวจชั้นผู้ใหญ่: ให้ถามว่า ท่านเป็นใคร มีความเชี่ยวชาญเฉพาะในด้านใด และพนักงานสอบสวนเจ้าของคดีไม่มีความเชี่ยวชาญในด้านดังกล่าวใช้หรือไม่ และท่านจำเป็นที่จะต้องเข้ามาใน

สถานที่เกิดเหตุด้วยตนเองในเวลาขณะนี้แค่ไหนเพียงใด ทำไมไม่ใส่หมวก ชุด ถุงมือ ถุงคลุมเท้าเพื่อป้องกันการปนเปื้อน และจะยังเข้ามาหรือไม่ เนื่องจากเจ้าของสถานที่จะไม่มีการยินยอมให้นักข่าวเข้ามาถ่ายภาพในสถานที่เกิดเหตุทุกกรณี และจะไม่มีการอนุญาตให้ตำรวจชั้นผู้ใหญ่เข้ามาเป็นกลุ่มโดยเด็ดขาด เนื่องจากต้องการรักษาสถานที่เกิดเหตุและวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุนี้อย่างเคร่งครัดที่สุด เนื่องจากอาจมีการตรวจสถานที่เกิดเหตุ เพื่อค้นหาวัตถุพยานเพิ่มเติมมากกว่า 1 ครั้ง

5) หากสงสัย และเชื่อมั่นว่าผู้เสียชีวิตไม่ได้ฆ่าตัวตายแน่นอน เจ้าของสถานที่ ญาติผู้เสียชีวิต หรือผู้ที่คิดว่าตนอาจตกเป็นผู้ต้องสงสัยในคดี ต้องคอยกำกับดูแล และป้องกันสถานที่เกิดเหตุให้นานที่สุด คอยถ่ายภาพและวิดีโอผู้บุกรุกสถานที่เกิดเหตุเพื่อดำเนินคดี ไม่ว่าอย่างไรก็ต้องรักษาพื้นที่เกิดเหตุไว้ให้ดีที่สุด เพื่อจำเป็นต้องหาหลักฐานซ้ำ โดยขั้นตอนที่ประชาชนสามารถร้องขอได้ เช่น ขั้นตอนคดีให้สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ มาตรวจสอบหาหลักฐานซ้ำอีกครั้งภายหลัง จากกรณีสงสัยกระบวนการของเจ้าหน้าที่รัฐ ทั้งนี้เป็นไปตามเงื่อนไขของ ประกาศคณะกรรมการ กำกับการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ ในกรณีมีการร้องขอตามมาตรา 5 (1) (2) (3) และ (4) ที่เกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนคดีอาญา พ.ศ. 2560 เป็นต้น.

6) สามารถแจ้งแก่บุคคลทุกคนที่เห็นว่าเป็นไม่เกี่ยวข้อง ไม่จำเป็นกับสถานที่เกิดเหตุ ว่าไม่อนุญาตให้เข้า และหากฝ่าฝืนจะดำเนินคดีอาญาข้อหาบุกรุกเคหสถาน หากเป็นเวลากลางคืน ก็บุกรุกเคหสถานในเวลากลางคืน ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ กับพนักงานสอบสวนที่กำลังตรวจสถานที่เกิดเหตุอยู่ทันที และจะเรียกค่าเสียหายทุกคนที่พยายามบุกรุกเคหสถานอันเป็นสถานที่เกิดเหตุ ข้อนี้เป็นอำนาจและสิทธิเด็ดขาดของผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้น และเป็นขั้นตอนสุดท้ายที่สามารถหยุดยั้งบุคคลต่าง ๆ ได้ทันที

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

BBC NEWS THAI. กราดยิงหนองบัวลำภู: ซีเอ็นเอ็นเสียใจเหตุที่มั่ว ทำข่าวภายในจุดเกิดเหตุ ย้ำมี

“เจตนาดี.” <https://www.bbc.com/thai/articles/cxx0nw5538do>., 24 มกราคม 2566.

กฤษฎา ภิรมมทรัพย์. “การตรวจพิสูจน์ทางชีววิทยา (บันทึกคำบรรยาย หลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขานิติวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.” แก๊ซครั้งล่าสุด 29 ตุลาคม 2559,

[https://drive.google.com/drive/folders/11ti4pCz2vTA-](https://drive.google.com/drive/folders/11ti4pCz2vTA-yZ8vt9uN1I9FvwjcBKr3?usp=sharing)

[yZ8vt9uN1I9FvwjcBKr3?usp=sharing](https://drive.google.com/drive/folders/11ti4pCz2vTA-yZ8vt9uN1I9FvwjcBKr3?usp=sharing)., 14 เมษายน 2564.

ข่าวช่อง 8. “ล่ามือฆ่าสาวนิติกร รัตคอกกับแก๊อ.” เผยแพร่เมื่อ 24 เมษายน 2564,

<https://www.youtube.com/watch?v=NSoyPO2cDnk>., 1 กันยายน 2564.

ชลบุรี ออทธิพอร์ทนิวิส. “พบศพแม่ค้าขายยา ชาวลาว นอนดับเปลือยกายดับปริศนาคาหัง.” เผยแพร่เมื่อ

21 สิงหาคม 2563, <https://www.youtube.com/watch?v=nLsAFXDe5j0>., 1 กันยายน 2564.

ไทยรัฐ ทวี ช่อง 32 ถามตรงๆ กับจอมขวัญ. “แม่ได้กราชฎา ปี 1 ขอสู้คดี ไม่เชื่อ ลูกผูกคอตาย.”

เผยแพร่เมื่อ 15 พฤศจิกายน 2560, <https://www.youtube.com/watch?v=tBA6-GGOG2Q>,
1 กันยายน 2564.

นริลักษณ์ แพไชยภูมิ. ผู้อำนวยการกองสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ และเจ้าหน้าที่กองสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ
กระทรวงยุติธรรม. สัมภาษณ์โดย นายพัชร บวรพัฒนกุล หัวข้อสิทธิมนุษยชน และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของ
ผู้เสียชีวิตที่เป็นเหยื่อในสถานที่เกิดเหตุการณ์เสียชีวิต, [https://drive.google.com/drive/folders/1JBS0ed2F6-](https://drive.google.com/drive/folders/1JBS0ed2F6-x4FI_rW435Ts5VMW0YPo7U?usp=sharing)
[x4FI_rW435Ts5VMW0YPo7U?usp=sharing](https://drive.google.com/drive/folders/1JBS0ed2F6-x4FI_rW435Ts5VMW0YPo7U?usp=sharing), 11 พฤศจิกายน 2564.

ปรารธนา พานทอง นักวิทยาศาสตร์ (สบ.3) พิสูจน์หลักฐานจังหวัดนครสวรรค์. บทสัมภาษณ์ เมื่อวันที่เสาร์ที่
7 สิงหาคม 2564, น. 13,

https://drive.google.com/drive/folders/1Wt_RM3mE4y45Mze1mMtvddURXBi_azD?usp=sharing.

พรทิพย์ ไรจนสุนันท์. คุณหญิง. โชคดียังเบี่ยงหลังศพ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ส.เอเชียเพลส (1989) จำกัด,
2545.

พัชร บวรพัฒนกุล และ พินิจ ทิพย์มณี. “ปัญหาเรื่องสถานะทางกฎหมายของวัตถุพยานทางชีวภาพ
และชีวโมเลกุล ที่ถูกทำให้เสียหายโดยละเมิด ภายในสถานที่เกิดเหตุการณ์เสียชีวิตโดยผิดธรรมชาติ.”
วารสารนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์. ปีที่ 11. ฉบับที่ 2. (กรกฎาคม – ธันวาคม 2565), [https://so01.tci-](https://so01.tci-thaijo.org/index.php/LAW_DPU/issue/view/17258)
[thaijo.org/index.php/LAW_DPU/issue/view/17258](https://so01.tci-thaijo.org/index.php/LAW_DPU/issue/view/17258)., 27 มกราคม 2566.

พัชรา สีนลอยมา และสฤณี สืบพงษ์ศิริ. “การตรวจสอบที่เกิดเหตุ.” คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ,
<https://drive.google.com/drive/folders/1xug5iN4RMSsfPKL4UP5YBMXuSEaN7W B?usp=sharing>,
14 เมษายน 2564.

ไพจิตร ปุญญพันธ์. คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิด. พิมพ์ครั้งที่ 12.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, 2553.

ยศพนธ์ นิตรกิจโรจน์. ผู้ช่วยคณบดี สำนักวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง. บทสัมภาษณ์เรื่อง : พฤติกรรมของ
บุคคลคนในสังคมบริเวณโดยรอบ ผู้ที่เกี่ยวข้อง และเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีต่อสถานที่เกิดการเสียชีวิต เมืองเซียเหมิน
(厦门市 - Xiamen) สาธารณรัฐประชาชนจีน (China). สัมภาษณ์ วันอาทิตย์ที่ 14 พฤศจิกายน 2564. ผู้สัมภาษณ์
นายพัชร บวรพัฒนกุล. น. 7-11,
<https://drive.google.com/drive/folders/1otABxCGvsT6nqWjMT6VZIYCzG0Ba4flc?usp=sharing>,
28 มกราคม 2566

วิชัย บุญแสงและคณะ. ลายพิมพ์ดีเอ็นเอ..จากสารพันธุกรรมสู่เทคโนโลยีพิสูจน์บุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2545.

วีระชาติ เอี่ยมประไพ. คำบรรยาย กฎหมายอาญาภาคหนึ่ง มาตรา 107 – 208 สำนักอบรมกฎหมายแห่งเนติ
บัณฑิตยสภา สมัยที่ 60 บรรยายครั้งที่ 8 วันพุธที่ 25 กรกฎาคม 2550, น.149.

ศิริพล กุศลศิลป์วุฒิ. กงสุล (ฝ่ายตำรวจ) ประจำสถานกงสุลใหญ่ ณ นครคูนหมิง สำนักงานกงสุล (ฝ่ายตำรวจ).

บทสัมภาษณ์เรื่อง: ปัญหาทางปฏิบัติของผู้เกี่ยวข้องกับสถานที่เกิดเหตุการณ์เสียชีวิต ในประเทศจีนและสหรัฐอเมริกา เปรียบเทียบกับประเทศไทย. สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2564, ผู้สัมภาษณ์ นายพัชร บวรพัฒนกุล. น. 4 – 5,

<https://drive.google.com/drive/folders/1otABxCGvsT6nqWjMT6VZIYCzG0Ba4flc?usp=sharing>, 28 มกราคม 2566.

สปริงนิวส์ ดิจิทัลทีวี ช่อง 19. “ปริศนาการตาย น.ศ. ราชภัฏกำแพงเพชร.” เผยแพร่เมื่อ 28 ตุลาคม 2557,

<https://www.youtube.com/watch?v=mj1Eysj3uhs>, 1 กันยายน 2564.

สันติ์ สุขวัฒน์. บันทึกไฟล์เสียงคำบรรยายวิชา “พิสูจน์หลักฐานสำหรับผู้สอบเลื่อนยศขึ้นเป็นร้อยตำรวจตรี เพื่อบรรจุทำงานสายปราบปราม.” สำนักงานตำรวจภูธรภาค 7. เมื่อเดือน สิงหาคม 2554,

<https://drive.google.com/drive/folders/1YcuRynM8Zc9lflKi4ZL0roM-SgZyMCjo?usp=sharing>.

สิทธิโชค ชัยปัญญา. นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญพิเศษ ปฏิบัติหน้าที่ หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการและการพัฒนาเทคโนโลยีการทะเบียน กลุ่มงานวิชาการ และการพัฒนาเทคโนโลยีการทะเบียน

สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. สัมภาษณ์เมื่อ 11 มกราคม 2565,

<https://drive.google.com/drive/folders/10N2Aq87P4W5Hq-ns5HDgZjLAIVo10YDZ?usp=sharing>.

สุรินทร์ สู้สวัสดิ์. “อาสาสมัครกู้ภัยได้รับเงิน 10%” บันทึกการประชุม กรรมการวิสามัญพิจารณา.

สุขุม ศุนินิตย์. คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะละเมิด. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: นิติบรรณการ, 2548.

เอกพันธ์ บันลือฤทธิ์. ส่วนหนึ่งของการให้สัมภาษณ์ต่อสำนักข่าว MGR Online ฉบับวันที่ 20 เมษายน 2550 ,

หัวข้อ “แฉ! หน่วยกู้ภัยรับค่าหัว-แย่งผู้ป่วยอูตลุด ยิ่งอาการหนักยิ่งได้เงินมาก.”

<https://mgronline.com/qol/detail/9500000045309>, 27 มกราคม 2566

ภาษาต่างประเทศ

ABC7 NEWS. Monterey Park shooting: Sheriff provides details on shooter. Incident.,

<https://www.youtube.com/watch?v=LRZ3-GPQZls>, 24 January 2023.

CBS SAN Diego News. Officials give first update on investigation of shooting Monterey Park. CA.

<https://www.youtube.com/watch?v=HgMwHY99wK0> And., 24 January 2023.

Dean H. Garrison. Jr. Crime Scene Technician (Retired) Forensic Services Unit Grand Rapids Police Department Grand Rapids. Michigan. U.S.A. (Personal communication by email),

https://drive.google.com/drive/folders/1Fm582x7dDvVI7Z5Kbqzot91ucl_2z1-h?usp=sharing, 23 March 2021.

Electronic Irish Statute Book. “Civil Law (Miscellaneous Provisions) Act 2011.”

<https://www.irishstatutebook.ie/eli/2011/act/23/section/4/enacted/en/html>, 1 June 2021.

Fox 11 Los Angeles News. Suspected Monterey Park gunman dead after killing 11,

<https://www.youtube.com/watch?v=Iw9cU9X4cxc>, 24 January 2023.

Hayden B. Baldwin. B.S. “Cheryl Puskarich May. Crime Scene Contamination Issue.”

<https://www.crime-scene-investigator.net/crime-scene-contamination-issues.html>,

1 March 2021.

New South Wales Consolidated Acts. “Law Enforcement (Powers and Responsibilities) ACT 2002 section 91.” http://classic.austlii.edu.au/au/legis/nsw/consol_act/leara2002451/s91.html,

1 June 2021.

New South Wales Consolidated Acts. “Law Enforcement (Powers and Responsibilities) ACT 2002 section 95.” http://classic.austlii.edu.au/au/legis/nsw/consol_act/leara2002451/s95.html,

1 June 2021.

New South Wales Consolidated Acts. “Law Enforcement (Powers and Responsibilities) ACT 2002 section 96.” http://classic.austlii.edu.au/au/legis/nsw/consol_act/leara2002451/s96.html,

1 June 2021.

U.S. Department of Justice Office of Justice Programs. National Institute of Justice. “Crime Scene Investigation: A Reference for Law Enforcement Training.” June 2004,

https://drive.google.com/drive/folders/1tq9_EblrkOmzkBJ2NoiwyeeYNqlfkSU?usp=sharing,

1 March 2021.

U.S. Department of Justice Office of Justice Programs. National Institute of Justice. “Crime Scene Investigation: A Guide for Law Enforcement. Research Report.,

[https://drive.google.com/drive/folders/1SnFrmJoOB14DsNjqCk2Y9rT-](https://drive.google.com/drive/folders/1SnFrmJoOB14DsNjqCk2Y9rT-jJR9aMJZ?usp=sharing)

[jJR9aMJZ?usp=sharing](https://drive.google.com/drive/folders/1SnFrmJoOB14DsNjqCk2Y9rT-jJR9aMJZ?usp=sharing), 1 March 2021.